

ΤΑ ΣΑΪΝΙΑ

Οι Τρεις Ιεράρχες

Με τον όρο Τρεις Ιεράρχες, ανα-

Αγίους και θεολόγους, Βασίλειο τον Μέγα, Ιωάννη τον Χρυσόστομο και Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό.

Για τη σοφία τους και τη χριστιανική τους ζωή, η Ορθόδοξη Εκκλησία τους ονόμασε αγίους και γιορτάζουν ο καθένας ξεχωριστά. Αλλά επειδή δημιουργήθηκε μια διαφωνία μεταξύ των χριστιανών για το ποιος από τους τρεις πρόσφερε τα περισσότερα, αποφασίστηκε και καθιερώθηκε από τα τέλη του 4ου

αιώνα να υπάρχει και για τους τρεις μια κοινή γιορτή στις 30 Ιανουαρίου κάθε έτους. Η γιορτή τους, από το 1842, λέγεται και Γιορτή των Γραμμάτων, μια και οι Τρεις Ιεράρχες ήταν Μεγάλοι Δάσκαλοι αλλά και Πατέρες της Εκκλησίας.

Η γιορτή τους είναι γιορτή της παιδείας και των γραμμάτων, γιορτή των δασκάλων και των μαθητών

(Συνέχεια στη σελίδα 2)

φερόμαστε στους τρεις επιφανείς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ:	
Επικαιρότητα	1-2
Αποκριές	2-14
Οικολογία–Περιβάλλον	15-19
Ταξιδεύουμε	19-25
Επιστήμες	26-27
Ψυχαγωγία	27-28

Κόμπι Μπράιαντ

Ο Κόμπι Μπιν Μπράιαντ ήταν Αμερικανός μπασκετμπολίστας. Αγωνιζόταν για την ομάδα των Λος Άντζελες Λέικερς του NBA.

Είχε ύψος 1,98 μέτρα και βάρος 98 κιλά. Αγωνιζόταν όλα τα χρόνια της καριέρας του στους Los Angeles Lakers και φορούσε τους αριθμούς 8 και 24. Είχε ρεκόρ καριέρας 81 πόντους που σημείωσε τον Ιανουάριο του 2006 κόντρα στους Τορόντο Ράπτορς.

Θεωρείται από πολλούς ένας από τους κορυφαίους παίχτες μπάσκετ όλων των εποχών. Ο Μπράιαντ ήταν ο 3ος σκόρερ στην ιστορία του NBA με 33.643 πόντους συνολικά αλλά τον πέρασε ο LeBron James τον Ιανουάριο του 2020. Κατέκτησε 5 πρωταθλήματα, 1 βραβείο MVP της Regular Season, 2 βραβεία MVP των τελικών του NBA και 5 βραβεία

Αποκριές

Απόκριες ονομάζονται οι τρεις εβδομάδες πριν από την Καθαρά Δευτέρα οπότε και αρχίζει η Μεγάλη Σαρακοστή. Ταυτίζονται με την περίοδο του Τριωδίου, μια κινητή περίοδο στην Ορθόδοξη Χριστιανική παράδοση από την Κυριακή του Τελώνη και του Φαρισαίου μέχρι την Κυριακή της Τυροφάγου ή Τυρινής.

Η πρώτη εβδομάδα των Αποκριών που τελειώνει την Κυριακή του Ασώτου, λέγεται και Προφωνή, επειδή παλιά προφνονούσαν, δηλαδή διαλάουσαν ότι άρχιζαν οι Απόκριες. Η δεύτερη εβδομάδα λέγεται Κρεατινή ή της Κρεοφάγου, επειδή έτρωγαν κρέας και δεν νήστευαν ούτε την Τετάρτη ή την Παρασκευή. Η εβδομάδα αυτή γιορτάζεται με γλέντια και φαγοπότια χωρίς κανένα θρησκευτικό περιορισμό. Η Κυριακή της εβδομάδας αυτής, η Κυριακή της

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Οι Τρεις Ιεράρχες

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

γιατί οι Τρεις Ιεράρχες, ήταν άνθρωποι μορφωμένοι, σοφοί δάσκαλοι, φημισμένοι ρήτορες και συγγραφείς. Πρόσφεραν πάρα πολλά στα γράμματα, διαθέτοντας ολόκληρη την περιουσία τους.

Βασίλειος ο Μέγας

Ο Άγιος Βασίλειος ή Βασίλειος Καισαρείας, υπήρξε επίσκοπος Καισαρείας και θεωρείται Πατέρας της Εκκλησίας και ένας εκ των μεγαλύτερων θεολόγων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η συμβολή του στην χριστιανική θεολογία θεωρείται πάρα πολύ μεγάλη και σ' αυτόν αποδίδεται και η «θεία λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου». Ο Μέγας Βασίλειος σπούδασε στην Αθήνα και θεωρούσε πολύ σημαντική τη μελέτη των κλασικών συγγραφέων και της ελληνικής φιλοσοφίας. Η συμβολή του στην ανάπτυξη των γραμμάτων και της φιλανθρωπίας τον κατέστησαν μια από τις μεγαλύτερες μορφές της Χριστιανικής

παράδοσης.

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Θεωρείται πως η γλώσσα του «έσταζε μέλι» καθώς υπήρξε ο πιο χαρισματικός ρήτορας της εποχής του. Διετέλεσε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και αφιέρωσε τη ζωή του στην ανάπτυξη της φιλανθρωπίας. Μάλιστα τα ημερήσια συσσίτια που οργάνωσε έτρεφαν 7.000 ανθρώπους!

Στη ζωή του υπήρξε υπόδειγμα ασκητή ενώ δεν παρέλειπε να καταδικάζει εκείνους τους ιερείς που πλούτιζαν από την ιδιότητά τους. Ήταν τέτοια η σκληρή κριτική που ασκούσε στους Αυτοκράτορες, που τελικά η αυλή τον κυνήγησε και τον εξόρισε. Όμως η φήμη του τον ξεπέρασε αφού θεωρείται Άγιος από όλες σχεδόν τις χριστιανικές ομολογίες.

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός

Γνωστός και με το προσωνύμιο «Θεολόγος», ο Γρηγόριος υπήρξε

Πατριάρχης Κωνσταντινούπολης τον 4ο αιώνα. Η επιρροή του στην Τριαδική θεολογία θεωρείται τόσο σημαντική που έγινε γνωστός ως «Τριαδικός Θεολόγος». Τα περισσότερα από τα έργα του επηρεάζουν τους σύγχρονους θεολόγους, ειδικά όσον αφορά τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδας. Υπήρξε φίλος του Μεγάλου Βασιλείου καθώς και του αδελφού του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης.

Ήταν σφοδρός οπαδός των γραμμάτων και επιθυμούσε να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ ελληνόφωνων και λατινόφωνων θεολόγων της εποχής του. Εκτός από εξαιρετικός θεολόγος όμως, υπήρξε και πολύ καλός ποιητής, αφού έγραψε αρκετά ποιήματα με θεολογικά και ηθικά θέματα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

Κόμπι Μπράιαντ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

MVP σε All-Star Game. Σκοτώθηκε στις 26 Ιανουαρίου 2020 σε ηλικία 41 ετών επειδή το ελικόπτερο στο οποίο ήταν μέσα έπεσε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΚΑΣ

Αποκριές

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Απόκρεω - ονομάστηκε έτσι, επειδή συνηθίζεται να μην τρώνε κρέας οι Χριστιανοί, δηλαδή «να απέχουν από το κρέας». Η τρίτη εβδομάδα λέγεται Τυρινή ή της Τυροφάγου, επειδή έτρωγαν γαλακτοκομικά προϊόντα σαν ενδιάμεση κατάσταση μεταξύ κρεοφαγίας και νηστείας, για να προετοιμαστούν σιγά - σιγά για τη νηστεία της Σαρακοστής. Ανάλογη με την ελληνική λέξη Αποκριά είναι και η λατινική λέξη Καρναβάλι (Carneval, Carnevale, από τις λέξεις Carne=κρέας και Vale=περνάει)

Απόκριες στην Ελλάδα

Τις μέρες αυτές γίνεται το έθιμο του γλεντιού, της ψυχαγωγίας και του «μασκαρεματος», της μεταμφίεσης, που έχει παραμείνει Κρόνια «Λουπερκάλια» και «Σατουρνάλια» και από τις αρχαιότερες «Διονυσιακές γιορτές» των Ελλήνων, όπου οι άνθρωποι μεταμφιέζονταν, χόρευαν, τραγουδούσαν πίνοντας κρασί και το κέφι έφτανε στο κατακόρυφο προς τιμή του Διόνυσου.

Παλιότερα το καρναβάλι γινόταν παντού στην Ελλάδα με μασκαράτες ομαδικές, χορούς, γλέντια, σάτιρα και διάφορα ιδιαίτερα έθιμα

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Αποκριές

(Συνέχεια από τη σελίδα 2)

σε κάθε μέρος. Ήταν ευκαιρία για ξεφάντωμα, κρασί και χίλια δυο πειράγματα.

Το μεγαλύτερο κέντρο τέτοιου ξεφάντωματος στην Ελλάδα αποτελεί η Πάτρα με το περιώνυμο **Πατρινό καρναβάλι**, που έχει τις ρίζες του στις αρχές του 19ου αιώνα. Το Πατρινό καρναβάλι αποτελεί τόσο την μεγαλύτερη όσο και την παλιότερη αποκριάτικη εκδήλωση στην

Ελ-

λάδα.

Στην Πάτρα γίνεται το μεγαλύτερο καρναβάλι της Ελλάδας με διάρκεια δύο μηνών και την τελευταία Κυριακή της αποκριάς γίνεται παρέλαση αρμάτων με επικεφαλής το ομοίωμα του θεού της αποκριάς του «Καρνάβαλου» και ακολουθία διάφορων άλλων έξυπνων μασκαρεμάτων, με τη συμμετοχή 40.000 καρναβαλιστών, και πλήθους επισκεπτών.

Ο θεσμός με τη μεγαλύτερη διάρ-

κεια ζωής στην πόλη της Ξάνθης είναι αυτός του Ξανθιώτικου Καρναβαλιού – Θρακικών Λαογραφικών Εορτών, που ξεκίνησε το 1966. Έχει διαγράψει μια πορεία 50 ετών, που πέρασε ποικίλες φά-

Η ιστοσελίδα του ΣΤ2 : <http://sainia.gr>

σεις εξέλιξης και μετάλλαξης, φθάνοντας έως τις μέρες μας. Το **Ξανθιώτικο Καρναβάλι** είναι από τα πλέον φημισμένα στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια.

Το **Ρεθεμνιώτικο Καρναβάλι**, η μεγαλύτερη, δημοφιλέστερη και πολυπληθέστερη εκδήλωση της Κρήτης, η οποία τα τελευταία χρόνια αναπτύσσει ιδιαίτερη δυναμική, περνώντας όχι μόνο τα σύνορα του νησιού, αλλά και της χώρας μέχρι την ημέρα και οι μετενσαρκώσεις της ανθρώπινης σάρκας για αμαρτίες και εξαπάτηση των κακών και των ανθρώπινων σφαλμάτων και οι άνδρες είναι ανθρωπομορφικοί από τον Ιούδα με τον παραμορφωμένο Ιησού Χριστό που έπρεπε να πληρώσει γιατί ο συνεργός τους που αντ' αυτού τα ζώα μεταφέρθηκαν πλεύθηκαν στην κιβωτό του Νώε σε έναν νέο κόσμο έπρεπε να

φορούν μάσκες της παγκόσμιας κρίσης.

Στο Ρέθυμνο, ήδη από το 1914, καταγράφονται τα πρώτα στοιχεία χιουμοριστικών εκδηλώσεων.

Ένα έθιμο της παλιάς αυτής Ρεθεμνιώτικης Αποκριάς του περασμένου αιώνα, το «Κυνήγι του κρυμμένου Θησαυρού», γίνεται αφορμή, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, να δημιουργηθούν οι «ομάδες» οι οποίες αργότερα, το 1993, προσκαλούνται από το Δήμο Ρεθύμνης, ως αρωγό και χρηματοδότη, να αναλάβουν και να στηρίξουν το Ρεθεμνιώτικο Καρναβάλι. Οι ομάδες που συμμετέχουν πλέον είναι πάνω από 40, με

πληρώματα που ξεπερνούν συνολικά τους 10.000 εθελοντές.

Ένα ακόμη έθιμο του κρητικού καρναβαλιού είναι η κρητική καντάδα, όπου μαντολίνα, λύρες και λαούτα ξεχύνονται στους δρόμους του ιστορικού κέντρου, πλημμυρίζοντας την πόλη με παραδοσιακούς ήχους.

Στην **Πλάκα**, καθώς και σ' όλα γενικά μέρη, γυρνούν στους δρόμους οι άνθρωποι μεταμφιεσμένοι, μικροί και μεγάλοι, μπαίνουν στα κέντρα, πίνουν, χορεύουν, πειράζονται και γλεντούν. Τα τελευταία χρόνια το Καρναβάλι του Μοσχάτου καταλαμβάνει τη πρώτη θέση μεταξύ των δήμων του λεκανοπεδίου Αττικής.

Στη **Θήβα** γίνεται και σήμερα ο «βλάχικος γάμος» που αρχίζει από την Τσικνοπέμπτη και αποτελείται από το προξενιό, το γάμο δυο νέων και τελειώνει με την πορεία των προικιών της νύφης και το γλέντι των συμπεθερών.

Ένα από τα πιο φημισμένα παραδοσιακά καρναβάλια στον ελλαδικό χώρο είναι και οι "Μπούλες" στη

Νάουσα Ημαθίας. Το έθιμο έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα και πιθανότατα έχει σχέση με τελετές

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Αποκριές

(Συνέχεια από τη σελίδα 3)

φυλετικής μύησης όπως η τελετή ενηλικίωσης κατά την οποία ο νέος, ντυμένος με γυναικεία ρούχα και οδηγούμενος από ανύπανδρους άντρες της φυλής, θα μυηθεί με τη σειρά του στα μυστικά της, θα αποβάλλει τη γυναικεία ενδυμασία και θα μεταμορφωθεί σε άνδρα. Σήμερα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι στη μακραίωνη ιστορία του το έθιμο μεταπλάθει και παράλληλα ενσωματώνει στα

επί μέρους στοιχεία του, την τοπική παράδοση, τους μύθους, τους θρύλους, τα τραγούδια και τους ηρωικούς αγώνες της Νάουσας.

Στην **Κοζάνη** γίνεται το έθιμο του φανού, κατά το οποίο φωτιές και υπαίθρια γλέντια στήνονται σε διάφορες γειτονιές της πόλης.

Στον **Σοχό** της Θεσσαλονίκης εμφανίζονται οι «Κουδουνοφόροι», ένα δρώμενο που σχετίζεται με τη γονιμότητα της γης ή και για πολλούς

με τον έρωτα. Η κορύφωση των εκδηλώσεων, γίνεται το τριήμερο πριν από την Καθαρή Δευτέρα, όπου οι συμμετέχοντες με τραγέμορφες στολές και κουδούνια σε όλο το σώμα τους, ξεχύνονται και χορεύουν σε δρόμους και πλατείες.

Στην **Κάρπαθο** την Καθαρή Δευτέρα στήνεται το «Λαϊκό Δικαστήριο των Ανήθικων Πράξεων». Το γεγονός αυτό αποτελεί ευκαιρία κάθαρσης και απονομής της δικαιο-

Η Τσικνοπέμπτη

Η Τσικνοπέμπτη είναι, αν όχι η πιο σημαντική, αλλά μία απ' τις σημαντικότερες μέρες της δεύτερης εβδομάδας του Τριωδίου.

Σύμφωνα με το έθιμο όλοι οι νοικοκύρηδες και όλες οι νοικοκυρές ψήνουν κρέατα στη σχάρα γεμίζοντας την ατμόσφαιρα με την μυρωδιά της τσίγκνας. Η Πέμπτη επιλέχθηκε σύμφωνα με την θρησκεία μας, επειδή η Τετάρτη και η Παρασκευή είναι μέρες νηστείας.

Πέρα όμως απ' το έθιμο του ψησίματος, υπάρχουν κι άλλα έθιμα που πραγματοποιούνται την ημέρα της Τσικνοπέμπτης. Στην Κέρκυρα γίνονται τα «Κορφιάτικα Πετεγολέ-

τσια». Η λέξη Πετεγολέτσια σημαίνει κουτσομπολιό και γίνεται το βράδυ της Τσικνοπέμπτης, στην Πιάτσα κοντά στην τοποθεσία «Κουκουνάρα» της Κέρκυρας.

Στην Πάτρα, έχουμε το έθιμο της Γιαννούλας της Κουλουρούς, η οποία, πιστεύει πως ο ναύαρχος Ουίλσον έρχεται να την παντρευτεί και τον περιμένει στο λιμάνι. Έτσι,

την Τσικνοπέμπτη οι Πατρινοί συνήθως βάζουν ένα ομοίωμα νύφης στο λιμάνι και διασκεδάζουν γύρω του, αλλά μπορούν να ντύσουν και κάποιον νύφη.

Στις Σέρρες ανάβουν μεγάλες φωτιές στις αλάνες και αφού ψηθούν το κρέας, πηδούν από πάνω τους.

Στη Σκόπελο, οι κάτοικοι δίνουν ραντεβού στο Πεύκο, για να συνεχίσουν το γλέντι και το φαγοπότι όλοι μαζί.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΚΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Τα έθιμα της Καθαράς Δευτέρας

Η Καθαρά Δευτέρα σηματοδοτεί την έναρξη της Σαρακοστής και παράλληλα το τέλος της Αποκριάς. Πήρε την ονομασία της από τους Χριστιανούς, γιατί με την έναρξη της νηστείας «καθαρίζονταν» πνευματικά και σωματικά. Η νηστεία διαρκεί για 40 μέρες, όσες ήταν

και οι μέρες νηστείας του Χριστού στην έρημο.

Για την ημέρα αυτή τα έθιμα είναι πολλά

ανά την Ελλάδα:

-**Τα κούλουμα**. Κούλουμα, ονομάζεται η καθαροδευτεριάτικη έξοδος στην εξοχή και το πέταγμα του αετού. Οι χριστιανοί, παρέες

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Τα έθιμα της Καθαράς Δευτέρας

(Συνέχεια από τη σελίδα 4)

παρέες, βγαίνουν στην εξοχή, παίρνοντας μαζί τους νησίσιμα φαγητά και το ρίχνουν στη διασκέδαση και το χορό. Σύμφωνα με τα χριστιανικά ήθη και έθιμα, οι γυναίκες την Καθαρά Δευτέρα δεν πρέπει να αφιερώσουν πολύ χρόνο στην κουζίνα. Για τον λόγο αυτό

δεν μαγειρεύουν, σερβίρουν ωμές τροφές (όπως ελιές και τουρσί) και δεν χρησιμοποιούν μαγιά στο ψωμί, ώστε να μην χρειαστεί να περιμένουν να φουσκώσει. Αντί του ψωμιού, σταθερή θέση στο τραπέζι έχει η λαγάνα, η οποία παρασκευάζεται με τα «άζυμα», δηλαδή χωρίς προζύμι.

-Ο **βλάχικος γάμος της Θήβας**,

πανάρχαιο έθιμο που πραγματοποιείται παραδοσιακά με το ξύρισμα του γαμπρού και το στόλισμα της νύφης, η οποία στη πραγματικότητα είναι άνδρας.

-**Το έθιμο του Αγά** – με ρίζες στην Τουρκοκρατία – αναβιώνει στα Μεστά και στους Ολύμπους της Χίου. Ο Αγάς, αυστηρός δικαστής, δικάζει και καταδικάζει με χιούμορ και πειράγματα τους θεατές του εθίμου.

-Στην Αλεξανδρούπολη, ένας κάτοικος μεταμφιέζεται σε **Μπέη** και περιδιαβαίνει την πόλη μοιράζοντας ευχές για το καλό.

-Στο **Λαϊκό Δικαστήριο Ανήθικων Πράξεων** στην Κάρπαθο ανταλλάσσονται απρεπείς χειρονομίες μεταξύ των θεατών, και γι' αυτό οδηγούνται στο «δικαστήριο» από τους Τζαφιέδες (χωροφύλακες), προς απονομή δικαιοσύνης από τους σεβάσμιους του νησιού.

-**Το έθιμο του αλευρομουτζουρώματος** συναντάμε στο Γαλαξίδι, με

τους καρναβαλιστές να χορεύουν κυκλωτούς χορούς αλευρωμένοι και μουτζουρωμένοι!

-**Του Κουτρούλη ο Γάμος** στη Μεθώνη – η αναβίωση ενός πραγματικού γάμου που άφησε εποχή κατά τον 14ο αιώνα – συντελείται κάθε Καθαροδευτέρα με έντονη σατυρική διάθεση και πειράγματα για τη νύφη.

-**Το έθιμο του Αχυρένιου Γληγοράκη** στη Βόνιτσα, όπου ένας αχυρένιος ψαράς δεμένος σε γαίδαρο γυρνάει σε όλο το χωριό για να καταλήξει σε μια φλεγόμενη βάρκα ανοιχτά της θάλασσας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΚΑΡΔΑΝΟΥ

Η ιστορία της βενετσιάνικης μάσκας

Μάσκα είναι μία πανάρχαια ανθρώπινη πρακτική, που χρησιμοποιούνταν για θρησκευτικές τελετές, για προστασία, μεταμφίεση και θέατρο. Σήμερα οι μάσκες είναι κυρίως αναπόσπαστο κομμάτι

της αποκριάς, με πιο δημοφιλή τη μάσκα της Βενετίας. Η Βενετσιάνικη αυτή μάσκα εμφανίστηκε στον Μεσαίωνα, και δεν υπάρχουν στοιχεία που να εξηγούν την αιτία για την οποία οι Βενετοί κάλυπταν το πρόσωπό τους και έκρυβαν την ταυτότητά τους καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Σύμφωνα με ιστορικούς, οι μάσκες φοριούνταν από ανθρώπους που ήθελαν

να κρυφτούν από τους δανειστές τους, άτομα που πήγαιναν σε χορούς ή ανακατεύονταν σε σκάνδαλα. Η μάσκα έγινε σύμβολο της ελευθερίας και της καταπάτησης όλων των κοινωνικών κανόνων που επέβαλλε η Ενετική Δημοκρατία. Έτσι, η υπερβολική χρήσης μάσκας στην καθημερινή ζωή από τους ελευθεριάζοντες πολίτες και ταξιδιώτες της Βενετίας, ανάγκασε τις αρχές να εκδώσουν νόμους και διατάγματα για τον περιορισμό και

(Συνέχεια στη σελίδα 6)

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Η ιστορία της βενετσιάνικης μάσκας

(Συνέχεια από τη σελίδα 5)

τον έλεγχο της και τελικά μετά την πτώση της Δημοκρατίας της Βενετίας και κατά τη διάρκεια της αυστριακής κατοχής, η χρήση της απαγορεύτηκε εκτός από την περίοδο της Αποκριάς ή σε ιδιωτικούς χορούς. Οι Βενετσιάνικες μάσκες στην αρχή ήταν απλές, όμως με την πάροδο των χρόνων άρχισαν να γίνονται πιο περίτεχνες κατασκευές, καθώς φτιάχνονταν από δέρμα papier mache από πορσε-

λάνη και μια πρωτότυπη τεχνική από γυαλί, ενώ αργότερα φτιάχνονταν στο χέρι και στολίζονταν με γούνα, πραγματικά φτερά, πολύτιμους λίθους και μέταλλα και να γίνονται διάσημες σε όλη την Ευρώπη. Σήμερα οι Βενετσιάνικες μάσκες θεωρούνται το έμβλημα του Βενετσιάνικου καρναβαλιού.

ΕΥΘΥΜΗΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

Διάσημα καρναβάλια στον κόσμο

Το Καρναβάλι του Ρίο (Βραζιλία)

Θεωρείται το μεγαλύτερο καρναβάλι στον κόσμο με δύο εκατομμύρια άτομα καθημερινά στους δρό-

μους. Το πρώτο φεστιβάλ καρναβαλιού έγινε το 1723. Η παρέλαση είναι γεμάτη με γλέντια, πλωτήρες και στολίδια από σχολές σάμπα που βρίσκονται στο Ρίο (περισσότερα από 200 περίπου, χωρισμένα σε πέντε πρωταθλήματα / τμήματα). Ένα σχολείο samba αποτελείται από τη συνεργασία

τοπικών γειτόνων που θέλουν να παρακολουθήσουν το καρναβάλι μαζί.

Αυτοί οι άνθρωποι έχουν χορογραφίες χορούς σε φανταχτερά κοστούμια που συνήθως λένε μια μικρή ιστορία.

Το Καρναβάλι της Βενετίας (Ιταλία)

Πρόκειται για το πιο διάσημο καρναβάλι της Ευρώπης, όπου κάθε χρόνο συρρέουν χιλιάδες επισκέπτες για να παρακολουθήσουν τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται για 12 μέρες κυρίως στην Piazza San Marco, αλλά και στους δρόμους της πόλης, όπου παρελαύνουν μεταμφιεσμένοι με εντυπωσιακές στολές παλαιάς εποχής.

Το Καρναβάλι της Νέας Ορλεάνης (ΗΠΑ)

Άνθρωποι από όλα τα μέρη της γης καταφθάνουν στην Νέα Ορλεάνη για να συμμετέχουν σε ένα ξεφάντωμα τζαζ μουσικής και μεταμφιεσμένων, που διαρκεί για μέρες και ολοκληρώνεται τη λεγόμενη Αμαρτωλή Τρίτη (Mardi Gras) την τελευταία Τρίτη πριν από τη νηστεία της Σαρακοστής που όλοι τρώνε κρέας.

Το Καρναβάλι του Μαϊάμι

Πάνω από 1.000.000 άνθρωποι συρρέουν κάθε χρόνο στο Μαϊάμι για να συμμετέχουν στο φημισμένο καρναβάλι του. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης και οι παράλληλες με το καρναβάλι εκδηλώσεις, όπως διάφοροι διαγωνισμοί ομορφιάς, μαγειρικής, ντόμινο κ.λ.π.

Άλλα γνωστά Καρναβάλια είναι: Το Καρναβάλι του Χονγκ-Κονγκ, της Καραϊβικής, του Τορόντο, της Αυστραλίας.

ΜΑΙΡΗ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗ

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Κατασκευή αποκριάτικης μάσκας

Κόψτε ένα κομμάτι χαρτί στο σχήμα της μάσκας που θέλετε και έπειτα στερεώστε το με καρφίτσες πάνω σε ένα κομμάτι τσόχας. Με το ψαλίδι δώστε το ίδιο σχήμα στην τσόχα. Αν το χέρι σας «πιάνει» και έχετε μηχανή στο σπίτι, μπορείτε να φτιάξετε δύο στρώσεις τσόχας που στη συνέχεια θα ράψετε μετα-

ξύ τους για να είναι ακόμα πιο σταθερή η μάσκα. Η λεπτομέρεια της κλωστής σε διαφορετικό χρώμα θα κάνει τη διαφορά. Μετά άμα θες προσθέτεις και άλλα σχήματα για διακόσμηση αστεράκια λουλουδάκια κ.α.

ΓΑΒΡΙΕΛΑ ΒΑΣΙΛΑΚΗ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Προσωπικότητες της Επανάστασης : Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ήταν ένας από τους ήρωες της Επανάστασης του 1821, γνωστός και ως «Γέρος του Μωριά». Γεννήθηκε στις 3 Απριλίου 1770 στο Ραμοβούνι Μεσσηνίας και πέθανε στην Αθήνα στις 4 Φεβρουαρίου 1843 σε ηλικία 73 χρονών.

Ήταν γιος του κλεφτοκαπετάνιου Κωνσταντή Κολοκοτρώνη (1747-1780) από το Λιμποβίσι Αρκαδίας και της Γεωργίτσας Κωτσάκη από την Αλωνίσταινα Αρκαδίας. Όταν ήταν 10 χρονών ο πατέρας του σκοτώθηκε από τους Τούρκους κι έτσι εγκαταστάθηκε στην Αλωνίσταινα Αρκαδίας. Στα 17 του έγινε οπλαρχηγός του Λεονταρίου και στα 20 του παντρεύτηκε την κόρη του τοπικού προεστού Αικατερίνη Καρούσου, με την οποία απέκτησαν 4 παιδιά.

Το 1806, κατά τη διάρκεια του μεγάλου διωγμού των κλεφτών από τους κατακτητές, κατόρθωσε να διασωθεί και να καταφύγει στη Ζάκυνθο, όπου κατατάχθηκε στον αγγλικό στρατό, με τον όρο να μη βγάλει την ελληνική φουστάνελα ούτε να απομακρυνθεί από την Ελλάδα. Αποστρατεύτηκε με το βαθμό του ταγματάρχη και το

1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Στις αρχές του 1821 πήγε στη Μάνη για να πάρει μέρος στην

Επανάσταση. Στις 23 Μαρτίου του 1821 μπήκαν στην Καλαμάτα με το στρατιωτικό σώμα του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, σηματοδοτώντας την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης. Πρωταγωνίστησε σε πολλές στρατιωτικές επιχειρήσεις του Αγώνα, όπως στη νίκη στο Βαλτέτσι (13 Μαΐου 1821), στην άλωση της Τριπολιτσάς (23 Σεπτεμβρίου 1821), στην καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη στα Δερβενάκια (26 Ιουλίου 1822) και οι επιτυχίες αυτές τον ανέδειξαν σε αρχιστράτηγο της Πελοποννήσου. Όταν ξέσπασε ο εμφύλιος πόλεμος, ο Κολοκοτρώνης έχασε τον γιο του

Πάνο και θλιμμένος παραδόθηκε στους αντιπάλους του που τον έκλεισαν σε φυλακή στην Ύδρα. Με

την απόβασή του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο, ελευθερώθηκε και πήρε πάλι την αρχηγία. Πολέμησε τον Ιμπραήμ με κλεφτοπόλεμο και αγωνίστηκε με πάθος κρατώντας τον Αγώνα μέχρι τη Ναυμαχία του Ναβαρίνου (Οκτώβριος 1828). Μετά την απελευθέρωση στάθηκε στο πλευρό του Ιωάννη Καποδίστρια και αγανά-

χτησε με τη δολοφονία του. Κατά τη διάρκεια της Αντιβασιλείας κατηγορήθηκε για εσχάτη προδοσία, φυλακίστηκε στο Ναύπλιο και καταδικάστηκε σε θάνατο τον Μάιο του 1834. Μετά την ενηλικίωσή του, ο Όθωνας, του χάρισε την ποινή, τον διόρισε σύμβουλο της Επικρατείας και τον ονόμασε αντιστράτηγο. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του, ο Κολοκοτρώνης τα πέρασε στην Αθήνα στο ιδιόκτητο σπίτι του, στη γωνία των σημερινών οδών Κολοκοτρώνη και Λέκκα, με τη σύντροφό του Μαργαρίτα Βελισσάρη (η σύζυγός του είχε πεθά-

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Προσωπικότητες της Επανάστασης : Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

(Συνέχεια από τη σελίδα 7)

νει το 1820), με την οποία απέκτησε ακόμα έναν γιο. Την ίδια περίοδο υπαγόρευσε στον Γεώργιο Τερτσέτη τα απομνημονεύματά του, που κυκλοφόρησαν το 1851 με

τον τίτλο «Διήγησις συμβάντων της ελληνικής φυλής από τα 1770 έως τα 1836» και τα οποία αποτελούν πολύτιμη πηγή για την Ελληνική Επανάσταση. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης πέθανε από εγκεφαλικό

επεισόδιο στις 4 Φεβρουαρίου του 1843, λίγο μετά την επιστροφή στο σπίτι του από δεξίωση στα Ανάκτορα.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

Προσωπικότητες της Επανάστασης : Μάρκος Μπότσαρης

Ο Μάρκος Μπότσαρης γεννήθηκε στο Σούλι το 1790 και ήταν ο δεύτερος γιος του Κίτσου Μπότσαρη 1754-1813, ηγετικής μορφής της φάρας των Μποτσαραίων.

Έδρασε κυρίως στη Δυτική Στερεά Ελλάδα και χαρακτηρίζεται από τους ιστορικούς ως μία από τις πιο αγνές μορφές του Αγώνα.

Μετά την κατάληψη του Σουλίου από τον Αλή Πασά το 1803 και τις διώξεις των Σουλιωτών που ακολούθησαν, κατέφυγε με τον πατέρα του και άλλους συμπατριώτες του πρώτα στην Πάργα και στη συνέχεια στην Κέρκυρα. Με την έκρηξη της Επανάστασης, ο Μάρκος Μπότσαρης πήρε μέρος στις νικηφόρες μάχες στο Κομπότι της

Άρτας (3 Ιουλίου 1821) και στην Πλάκα (Σεπτέμβριος 1821) εναντίον του Τοπάλ Αλί Πασά.

Το καλοκαίρι του 1823 ο Μάρκος Μπότσαρης προσπάθησε να ανακόψει το δρόμο στα τούρκικα στρατεύματα που επέδραμαν από τα Τρίκαλα προς τη δυτική Στερεά. Όμως, μία σφαίρα από έναν αφρικανό υπηρέτη του πασά τον βρήκε στο μάτι και τον τραυμάτισε σοβαρά. Τότε, οι άνδρες του, αν και νικούσαν, διέκοψαν τη μάχη για να παραλάβουν τη σορό του αρχηγού

Προσωπικότητες της Επανάστασης : Ανδρέας Μιαούλης

Ο Ανδρέας Μιαούλης ήταν μεγάλος ναυμάχος και αγωνιστής του 1821. Γεννήθηκε στις 20 Μαΐου το 1769 στην Ύδρα και το πραγματικό του επώνυμο ήταν Βώκος.

Ήταν το δεύτερο παιδί του Υδραίου πλοιοκτήτη και προεστού Δημητρίου Βώκου, γόνου αρχοντικής Ύδραϊκής οικογένειας, η οποία προερχόταν από τα Φύλλα, κοντά στη Χαλκίδα και ήταν εγκατεστημένη στην Ύδρα από το 1668. Σε ηλικία μόλις 16 ετών και παρά τις αντιρρήσεις του πατέρα του έγινε πλοίαρχος στο οικογενειακό πλοίο.

Ο Μιαούλης ήταν ένας από τους σημαντικότερους ήρωες της μεγάλης Επανάστασης του 1821.

Στην αρχή ήταν αντίθετος με την εθνική εξέγερση γιατί πίστευε ότι οι

Έλληνες δεν ήταν ακόμα επαρκώς προετοιμασμένοι για να αντιμετωπίσουν τον τούρκικο στρατό.

Στην αρχή της σταδιοδρομίας του ήταν πειρατής. Αργότερα όμως, όταν μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, δόθηκε ολόψυχα στον Αγώνα.

Οι Ύδραίοι τον διόρισαν ναύαρχο και αργότερα έγινε ναύαρχος όλου του ελληνικού στόλου.

Ο Μιαούλης ήταν πολύ έξυπνος. Και παρόλο που δεν ήξερε γράμματα, υπερείχε στη ναυτική τέχνη. Έδρασε με το στόλο του στη Χίο και στην Σάμο, στο Γέροντα, στο Μεσολόγγι και αλλού.

Ξεχώρισε το 1822 στη ναυμαχία της Πάτρας. Το 1825 και το 1826 έχουμε τη δεύτερη πολιορκία του

Μεσολογγίου. Ο Μιαούλης προσπαθεί να ανεφοδιάσει τους πολιορκημένους μα δεν τα καταφέρνει.

Μετά από ένα χρόνο πολιορκίας γίνεται η έξοδος του Μεσολογγίου στις 10 Απριλίου του 1826.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Προσωπικότητες της Επανάστασης : Γεώργιος Καραϊσκάκης

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης ήταν αρχικά κλέφτης και στη συνέχεια Έλληνας επαναστάτης, σπουδαίος αρματολός και στρατάρχης της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Κάποιοι τον φώναζαν και Καραΐσκο σαν χαϊδευτικό του.

Γεννήθηκε το 1780 στο Μαυρομάτι και πέθανε στις 23 Απριλίου 1827 στο Φάληρο.

Συμμετείχε σε πολλές μάχες της Επανάστασης (Πολιορκία της Άρτας, Μάχη του Αγίου Βλασίου, Μάχη του Κρεμμυδιού, Πολιορκία της Ακρόπολης, Μάχη της Αράχωβας, Μάχη στο Κερατσίνι).

Όταν γύρισε από τετράμηνη νικηφόρα περιοδεία του, μαζί με χί-

λιους περίπου άνδρες, στην Ελευσίνα, μετέφερε το στρατόπεδο στο Κερατσίνι. Εκεί, στα υψώματα έχτισε "ταμπούρια" (μικρές οχυρώσεις) και δέχθηκε επιθέσεις των Τούρκων, ιδιαίτερα στις 4 Μαρτίου 1827.

Στις 23 Απριλίου 1827 ο Αρχιστράτηγος Γεώργιος Καραϊσκάκης υπέκυψε στο θανατηφόρο τραύμα του μέσα στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου στο Κερατσίνι, ανήμερα της γιορτής του. Η σορός του μεταφέρθηκε στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στη Σαλαμίνα.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Οι γυναίκες της Επανάστασης του 1821

Κατά την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης σημαντικές φιγούρες ήταν οι Ελληνίδες οι οποίες αγωνίστηκαν για την ελευθέρια και θυσίασαν την ζωή τους ώστε να μην πέσουν στα χέρια του εχθρού. Άλλες γυναίκες που διέθεταν περιουσία την έδωσαν όλη για την ενίσχυση του Αγώνα.

Μαντώ Μαυρογέους :

Καταγόταν από ελληνική οικογένεια της Ρουμανίας, η ο-

ποία έφυγε κρυφά, με την οικογένειά της, για την Ιταλία. Εγκαταστάθηκαν στην Τεργέστη και εκεί ο πατέρας της Νικόλαος ασχολήθηκε

με το εμπόριο. Η Μαντώ γεννήθηκε το 1796 και λίγο πριν τη Μεγάλη Επανάσταση μετακόμισε με τον θείο της τον Παπα-Μαύρο στη Τήνο. Με την έναρξη της Επανάστασης, η Μαντώ πήγε στην Μύκονο και ξεσήκωσε τους κατοίκους εναντίον των Τούρκων. Με πλοία εξοπλισμένα με δικά της έξοδα, καταδίωξε διακόσιους Αλγερινούς που λυμαινόταν τις Κυκλάδες και αργότερα πολέμησε στην Κάρυστο, στη Φθιώτιδα και στη Λιβαδειά. Κάτοχος της γαλλικής γλώσσας, συνέταξε συγκινητική έκκληση προς τις γυναίκες της Γαλλίας, ζητώντας τη συμπαράστασή τους στον πληθυσμό της Ελλάδας. Για τον Αγώνα διέθεσε όλη της την περιουσία. Για τη συνολική δραστηριότητά της ο Ιωάννης Καποδίστριας της απένειμε τιμή μοναδική σε γυναίκα: το αξίωμα του επίτιμου αντιστράτη-

γου και της παραχώρησε κεντρικό σπίτι στο Ναύπλιο. Επίσης εκτός από τη Γαλλική, μιλούσε άπαιστα την Ιταλική, αλλά και την Τουρκική γλώσσα. Πέθανε στην Πάρο τον Ιούλιο του 1840.

Μαριγώ Ζαραφοπούλα : Γεννήθηκε στα Ταταύλα της Κωνσταντινούπολης όπου και κατοικούσε. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και όταν κατά τις αρχές του 1821, ο Ασημάκης Θεοδώρου πρόδωσε τα μυστικά της οργάνωσης στις οθωμανικές αρχές, ανέλαβε, χρησιμοποιώντας τις γνωριμίες της με διάφορους αξιωματούχους, να πληροφορηθεί λεπτομέρειες για το συμβάν, αποστολή την οποία έφερε εις πέρας Παράλληλα, χρησιμοποιώντας τις ίδιες γνωριμίες καθώς και τη σημαντική της περιουσία, πέτυχε την δραπέτευση των γιων του

(Συνέχεια στη σελίδα 10)

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Οι γυναίκες της Επανάστασης

(Συνέχεια από τη σελίδα 9)

Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη που διέμεναν στην Κωνσταντινούπολη ως αιχμάλωτοι. Όταν αποκαλύφθηκε η συμμετοχή της ίδιας αλλά και του εμπόρου αδελφού της, Χατζηβασίλη, στη Φιλική Εταιρεία, γνώρισε διώξεις ενώ ο αδελφός της καρατομήθηκε στις 23 Απριλίου του 1821. Τελικά, μετά από μεγάλες ταλαιπωρίες, η Ζαραφοπούλα κατάφερε να μεταβεί στην Ύδρα της επαναστατημένης Ελλάδας, φέρνοντας μαζί της μεγάλο χρηματικό ποσό το οποίο διέθεσε για τις ανάγκες της επανάστασης

Στην Πελοπόννησο, χρησιμοποιήθηκε από τους Κολοκοτρώνη και Υψηλάντη ως κατάσκοπος εντός της Τριπολιτσάς και του Ναυπλίου Πέθανε άπορη μετά το 1865, έτος κατά το οποίο αιτήθηκε σύνταξη από την Επιτροπή Εκδουλεύσεων.

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα Πινότση : Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα είχε καταγωγή από την Ύδρα. Γεννήθηκε

μέσα στις φυλακές της Κων-

σταντινούπολης στις 11 Μαΐου 1771, όταν η μητέρα της Σκεύω επισκέφτηκε τον σύζυγό της, Σταυριανό Πινότση, τον οποίο είχαν φυλακίσει οι Οθωμανοί για τη συμμετοχή του στα Ορλωφικά (1769-1770). Την βάρφισε και της έδωσε το όνομά της εκεί φυλακισμένος πολέμαρχος της Μάνης, Παναγιώτης Μούρτζινος. Μετά τον θάνατο του Πινότση στη φυλακή, μητέρα και κόρη επέστρεψαν στην Ύδρα.

Μετακόμισαν στις Σπέτσες 4 χρόνια αργότερα, όταν η μητέρα της παντρεύτηκε τον Δημήτριο Λαζάρου-Ορλώφ. Από την ένωση αυτή η Μπουμπουλίνα απέκτησε οκτώ ετεροθαλή αδέρφια.

Παντρεύτηκε δυο φορές, στην ηλικία των 17 με τον Σπετσιώτη Δημήτριο Γιάννουζα και στην ηλικία των 30 ετών με τον Σπετσιώτη πλοιοκτήτη και πλοίαρχο Δημήτριο Μπούμπουλη. Και οι δυο σκοτώθηκαν από Αλγερινούς πειρατές. Της άφησαν, ωστόσο, μια τεράστια περιουσία, την οποία ξόδεψε εξ ολοκλήρου για να αγοράσει καράβια και εξοπλισμό για την Ελληνική Επανάσταση. Η Μπουμπουλίνα, έχοντας γίνει ήδη μέλος της Φιλικής Εταιρείας στην Κωνσταντινούπολη, που προετοίμαζε την ελληνική επανάσταση, και όντας η μόνη γυναίκα που μυήθηκε σε αυτή, στον κατώτερο βαθμό μύησης αφού οι γυναίκες δεν γίνονταν δεκτές, καθώς γυρνούσε στις Σπέτσες, αγόραζε μυστικά όπλα και πολεμοφόδια από τα ξένα λιμάνια, τα οποία μετά έκρυψε στο σπίτι της, ενώ ξεκίνησε την κατασκευή του πλοίου Αγαμέμνων, της ναυαρχίδας της, η οποία ολοκληρώθηκε το 1820. Για τη ναυπήγηση του Αγαμέμνονα καταγγέλθηκε στην Υψηλή Πύλη ότι ναυπήγησε κρυφά πολεμικό πλοίο, αλλά η Μπουμπουλίνα κατάφερε να ολοκληρώσει την κατασκευή του δωροδοκώντας τον απεσταλμένο Τούρκο επιθεωρητή στις Σπέτσες και πετυχαίνοντας την εξορία αυτών που την κατηγορείαν. Το 1819 η Μπουμπουλίνα επισκέφτηκε και πάλι την Κωνσταντινούπολη. Απεβίωσε τον Μάιο του 1825 στις Σπέτσες.

Σεβαστή Ξάνθου : Ήταν σύζυγος του Εμμανουήλ Ξάνθου πρωτεργά-

τη και μέλους της Φιλικής Εταιρείας.

Η Σεβαστή Ξάνθου μαζί με την μητέρα της Μαριόρα και τις δύο αδελφές της Ευφροσύνη και Ελένη, ζούσαν στο Αρναούτκιοϊ της Κωνσταντινούπολης. Σε ηλικία 17 ετών (1815) και μόλις ένα χρόνο μετά την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας, η Σεβαστή θα παντρευτεί τον Εμμανουήλ Ξάνθο. Από αυτό τον γάμο θα προκύψουν τρία παιδιά ο Νικόλαος, ο Περικλής και η Ασπασία. Όταν το 1821 ξεσπά η Ελληνική Επανάσταση, η οικογένεια θα μεταφερθεί από την Κωνσταντινούπολη στο Ισμαήλ για μεγαλύτερη ασφάλεια, μαζί πάντα με την μητέρα και τις αδελφές της Σεβαστής, ενώ το 1822 με πρωτοβουλία της Σεβαστής αισθανόμενη το εχθρικό περιβάλλον γύρω της θα εγκαταλείψουν το Ισμαήλ και θα εγκατασταθούν στο Κισνόβι. Κατά την διάρκεια της απουσίας του Εμμανουήλ Ξάνθου, αρχικά λόγω της ανάληψης της ευθύνης για την οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης και αργότερα λόγω του εγκλεισμού του σε μοναστήρι στο Μαρτζινέτι, την οικογένειά του θα αναλάβουν να φροντίζουν έμπιστα σε αυτόν άτομα όπως ο σύγγαμβρός του Μιχαήλ Μιχάλογλου (σύζυγος τής Ευφροσύνης) και ο Μιχαήλ Φωκιανός ο οποίος θα αναλάβει την διαχείριση των οικονομικών της οικογένειας.

Η Σεβαστή Ξάνθου βίωσε για αρκετά χρόνια την απουσία του συζύγου της παρ' όλα αυτά αντεπεξήλθε μεγαλώνοντας την οικογένειά της, ήρθε σε επαφή με αρκετούς αγωνιστές, μέλη της Φιλικής Εταιρείας και εξέχουσες προσωπικότητες εκείνης της εποχής ζητώντας

(Συνέχεια στη σελίδα 11)

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Οι γυναίκες της Επανάστασης

(Συνέχεια από τη σελίδα 10)

βοήθεια και πληροφορίες για τον σύζυγό της.

Ασήμω Γκούραινα : Γυναικεία μορφή του '21, σύζυγος του στρατηγού Γιάννη Γκούρα.

Στην εποχή της ήταν γνωστή ως Γκούραινα ή Νταλιάνα, επειδή ήταν υψηλόσωμη και ωραία (νταλιάνι, το μακρύ καριοφίλι και κατ' επέκταση νταλιάννα, η ψηλή και όμορφη γυναίκα).

Ήταν κόρη του κοτσαμπάση του Λιδωρικού Αναγνώστη Λιδωρική και αδελφή του αγωνιστή και πολιτικού Αναστάση Λιδωρική. Στις 23 Φεβρουαρίου 1823 παντρεύτηκε το πρωτοπαλικάρο του Οδυσσέα Ανδρούτσου, Γιάννη Γκούρα, που είχε διακριθεί ιδιαίτερα στη μάχη της Γραβιάς και τώρα ήταν φρούραρχος Αθηνών.

Δόμνα Βισβίτη (1784-1850)

Γεννήθηκε στον Αίνο Θράκης. Στην αρχή με τον άντρα της Χατζή Αντώνη Βισβίτη και μετά τον θάνατό του μόνη της, με το πλοίο τους Καλομοίρα, συμμετείχε στον ελληνικό αγώνα κατά των Τούρκων. Πέθανε μόνη στον Πειραιά με μια μικρή σύνταξη.

Μόσχω Τζαβέλλα (1760-1803)

Σουλιώτισσα και σύζυγος του Λαμπρού Τζαβέλλα. Αγωνίστηκε κατά

του Αλή Πασά σαν καπετάνισσα και αρχηγός 400 Σουλιωτισσών και τους νίκησε. Πέθανε στα Επάνησα.

Δέσπω Φώτου Τζαβέλλα

Σουλιώτισσα που πολέμησε τους Τούρκους όπως και οι γιοί της. Στην Κέρκυρα που οι Ρώσοι στρατολόγησαν εκλεκτούς αξιωματικούς(και γυναίκες) πήρε βαθμό ταγματάρχη.

Αλεφραντώ η Μεσολογγίτισσα

Κατά την πολιορκία του Μεσολογίου ντυμένη με αντρική φορεσιά ενθάρρυνε τους πολιορκημένους. Συνελήφθη κατά την έξοδο με την κόρη της.

Ευφροσύνη Νέγρη

Προετοίμασε του Έλληνας για την ιδέα της επανάστασης κρύβοντας ακόμα και σε βάζα του σπιτιού της όπλα και ενθαρρυντικά φυλλάδια για την απελευθέρωση.

Ελένη Βάσσου - Η "Ωραία Ελένη" της ελληνικής επανάστασης

Ήταν γυναίκα του στρατηγού Βάσσου. Στις μάχες που έδινε ο Βάσσος, η γυναίκα του ήταν νοσοκόμα και γραμματέας. Διακρίθηκε για την ομορφιά της, αλλά και για την νοημοσύνη και το μεγαλείο του φρονήματός της.

Οι γυναίκες της Χίου

Γυναίκες περήφανες, υπέμειναν τα απάνθρωπα μαρτύρια των Οθωμανών και, σε πολλές περιπτώσεις, προτίμησαν να αρνηθούν την τρο-

φή, ώστε να πεθάνουν από την πείνα, παρά να σκλαβωθούν. Η συμπεριφορά των γυναικών της Χίου μετά τη σφαγή στο νησί καταγράφηκε από τους περιηγητές και ιστορικούς της εποχής και ενέπνευσε τον μεγάλο Γάλλο ζωγράφο Ευγένιο Ντελακρουά, που φιλοτέχνησε τον συγκλονιστικό πίνακά του "Η Σφαγή της Χίου".

Οι γυναίκες της Φιλικής Εταιρείας

Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό, από τους Τσακάλωφ, Ξάνθο και Σκουφά, με σκοπό την προετοιμασία της απελευθέρωσης της Ελλάδας από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Αρχικά δεν επιτρεπόταν σ' αυτήν η συμμετοχή γυναικών, στην πορεία, όμως, έδωσαν τον «φιλικό όρκο» αρκετές γυναίκες που βοήθησαν σημαντικά στη χρηματοδότηση του ελληνικού αγώνα. οι μερικές ξακουστές γυναίκες της Φιλικής Εταιρείας είναι:

Ελισάβετ Υψηλάντη

Ρωξάνη Σούτσου

Δόμνα Βισβίτη

Σε όλη την Ελλάδα υπήρχαν σπουδαίες γυναίκες της επανάστασης όπως οι Σουλιώτισσες, οι Ναουσαίες, οι Μακεδόνισσες και οι Μεσολογγίτισσες, οι Μανιάτισσες (όπως η Σταυριάνα Σάββαινα και η Πανωραία Βοζίκη), οι Κρητικές και οι Πελοποννήσιες που επέδειξαν απαρράμιλλη ανδρεία και ανέπτυξαν ηρωικό ήθος.

**ΜΑΙΡΗ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗ
ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΥ
ΝΑΤΑΛΙΑ ΤΡΟΥΝΓΚ**

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Η Φιλική Εταιρεία και τα μυστικά της οργάνωσης

Η Φιλική Εταιρεία ήταν μια μυστική οργάνωση με σκοπό την προετοιμασία επανάστασης για την απελευθέρωση των Ελλήνων από την Οθωμανική αυτοκρατορία. Ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό από τον Εμμανουήλ Ξανθό, τον Νικόλαο Σκουφά και τον Αθανάσιο Τσακάλωφ.

Τα πρώτα χρόνια η οργάνωση συνάντησε δυσκολίες στη στελέχωσή της και τα μέλη της δεν υπερέβαιναν τα τριάντα. Όμως το 1818 οι Φιλικόι άρχισαν να επισκέπτονται τις ελληνικές κοινότητες για να κατηχούν νέα μέλη με αποτέλεσμα να αρχίσουν να αυξάνονται ρα-

γδαία οι μνημένοι. Το 1819 μνηθηκαν στη Φιλική Εταιρεία οι περισσότεροι πρόκριτοι της Πελοποννήσου και των νησιών του Αιγαίου και αρκετοί οπλαρχηγοί. Τον επόμενο χρόνο τα μέλη της ξεπερνούσαν τις 3.000. Αυτή η επιτυχής πορεία της Φιλικής Εταιρείας οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό στο γεγονός, ότι καλλιεργούσαν την ιδέα

πως η κίνησή τους υποστηριζόταν από τη Ρωσία και ότι είχαν την ευλογία του Πατριάρχη.

Η Φιλική Εταιρεία ήταν μια κρυφή συνμοτική ομά-

δα. Ως τέτοια, λοιπόν, δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιεί τους κλασικούς τρόπους επικοινωνίας μεταξύ των μελών της. Ο κίνδυνος να αποκαλυφθούν στους Τούρκους ήταν μεγάλος.

Έτσι επιστρατεύτηκαν μυστικοί κώδικες προκειμένου αφενός να αναγνωρίζονται μεταξύ τους και αφετέρου να μπορούν να συνεννοούνται χωρίς να μπορεί κάποιος άλλος πέρα από τους μνημένους να

αντιληφθεί το τι λένε.

Από τον τρόπο χαιρετισμού μέχρι και το πώς θα μιλήσουν για όπλα ή για κάποιον συγκεκριμένο καπετάνιο του απελευθερωτικού αγώνα οι Φιλικόι είχαν

αναπτύξει τον δικό τους κώδικα επικοινωνίας ο οποίος τους βοήθησε να προετοιμάσουν το έδαφος για την επανάσταση αλλά και για να την προφυλάξουν στη συνέχεια.

Τα βασικότερα τεχνάσματα που χρησιμοποίησαν ήταν:

Το κρυπτογραφικό αλφάβητο. Οι Φιλικόι χρησιμοποιούσαν τα

γνωστά γράμματα του αλφαβήτου αλλά με φωνητική αξία διαφορετική. Επίσης, αντικαθιστούσαν το Η και Υ με Ι, ενώ μετέπειτα ανέπτυξαν πιο σύνθετη κρυπτογράφηση.

Κωδικές Ονομασίες για Σημαντικά

Πρόσωπα και Τοπο-

θεσίες. Τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας είχαν δημιουργήσει και μια σειρά από κωδικές ονομασίες για πρόσωπα, τοποθεσίες ακόμα και πράγματα που είχαν ιδιαίτερη σημασία για την εξέλιξη του αγώνα.

Συνθηματικά και παντομίμες αναγνώρισης.

Με τα τεχνάσματα αυτά κατάφεραν να κρατήσουν κρυφή τη δράση της Φιλικής Εταιρείας και την προετοιμασία της Επανάστασης από τους Οθωμανούς παρά την αύξηση των μελών της και την γεωγραφικής της εξάπλωση από τις παραδουνάβιες χώρες μέχρι την Πελοπόννησο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΤΣΙΚΑ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Το χρονολόγιο της Επανάστασης του 1821

14/09/1814 : Ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας.

26/01/1821 : Σύσκεψη κληρικών, προεστών και καπεταναίων με τον Παπαφλέσσα και τον Π. Πατρών Γερμανό στο Αίγιο με θέμα την κήρυξη της Επανάστασης.

16/02/1821 : Στο Κισινάου, πρωτεύουσα της Βεσσαραβίας, ο Υψηλάντης παίρνει την απόφαση για την κήρυξη της ελληνικής Επανάστασης.

23/03/1821 : Κατάληψη Καλαμάτας.

25/03/1821 : Ο Επίσκοπος Παλαιών Πατρών Γερμανός κηρύσσει την Έναρξη της Επανάστασης στην πλατεία Αγίου Γεωργίου Πατρών.

29/03/1821 : Δύναμη 300 Μανιατών υπό τον Θ. Κολοκοτρώνη δίνει την πρώτη μάχη του Αγώνα στον Άγιο Αθανάσιο της Καρύταινας και νικά τους 1700 Τούρκους της περιοχής.

10/04/1821 : Απαγχονισμός του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄.

23/04/1821 : Μάχη στη γέφυρα της Αλαμάνας, θάνατος Αθανάσιου Διάκου.

08/05/1821 : Μάχη στο Χάνι της Γραβιάς.

12–13/05/1821 : Μάχη στο Βαλτέτσι.

18/05/1821 : Μάχη στα Δολιανά.

07/06/1821 : Μάχη στο Δραγατσάνι, κατά την οποία οι Ιερολοχίτες με επικεφαλής το Νικόλαο Υψηλάντη παρέμειναν ακλόνητοι στις θέσεις τους και έπεσαν ηρωικά για την ελευθερία της σκλαβωμένης Ελλάδας.

17/06/1821 : Μάχη στο Σκουλένι της Μολδοβλαχίας (Αθ. Καρπενησιώτης).

02–05 /09/1821 : Μάχη στη Μονή Σέκου (Γ. Ολύμπιος – Ι. Φαρμάκης).

23/09/1821 : Άλωση της Τρίπολης.

01/01/1822 : Επίδαυρος, Α΄ Εθνοσυνέλευση - Προσωρινόν Πολίτευμα.

20/02/1822 : Ναυμαχία Πατρών.

02/04/1822 : Καταστροφή της Χίου.

06/06/1822 : Ανατίναξη της Τουρκικής Ναυαρχίδας στο λιμάνι της Χίου από τον Πυρπολητή Κων/νο Κανάρη.

04/07/1822 : Μάχη του Πέτα.

26/07/1822 : Μάχη στα Δερβενάκια.

29/03/1823 Άστρος Κυνουρίας Β΄ Εθνοσυνέλευση.

Φθινόπωρο 1823–Καλοκαίρι 1824 : Α΄ Εμφύλιος πόλεμος Στρατιωτικοί – Πολιτικοί και κοτζαμπάσηδες.

29/05/1924 : Καταστροφή της Κάσου.

20–22/06/1824 : Καταστροφή των Ψαρών.

Ιούλιος 1824–Ιανουάριος 1825: Β΄ Εμφύλιος πόλεμος

Πελοποννήσιοι – Νησιώτες και Ρουμελιώτες.

29/08/1824 : Ναυμαχία του Γέροντα.

07/04./1825 : Μάχη στο Κρεμμύδι.

15/04/1825 : Β΄ Πολιορκία του Μεσολογγίου.

20/05/1825 : Μάχη στο Μανιάκι.

02/06/1825 : Ναυμαχία μεταξύ Ελληνικού και Τουρκικού Στόλου έξω από το λιμάνι της Σούδας και νίκη των Ελλήνων.

13/06/1825 : Μάχη στους Μύλους.

Δεκέμβριος 1825 : Γ΄ Πολιορκία του Μεσολογγίου.

04/04/1826 : Πρωτόκολλο της Πετρούπολης.

10/04/1826 : Έξοδος του Μεσολογγίου.

22/06/1826 : Μάχη της Βέργας.

24/11/1826 : Μάχη της Αράχωβας.

14/04/1827 : Γ΄ Εθνοσυνέλευση στην Τροιζήνα. Επιλογή του Ι. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδας

23/04/1827 : Θάνατος του Καραϊσκάκη.

06/07/1827 : Πρωτόκολλο του Λονδίνου.

20/10/1827 : Ναυμαχία του Ναυαρίνου.

06/01/1828 : Άφιξη του Καποδίστρια στο Ναύπλιο ως πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας.

13/09/1829 : Μάχη της Πέτρας.

03/02/1830 : Πρωτόκολλο του Λονδίνου. Η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος.

09/10/1831 : Δολοφονία του Καποδίστρια στο Ναύπλιο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΕΛΙΑΣ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Μύθοι και αλήθειες για την Επανάσταση του 1821

Με το πέρασμα των χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 έως σήμερα, κάποιοι μύθοι τείνουν να θεωρηθούν ως αλήθειες. Οι Έλληνες, ίσως από την μεγάλη λατρεία τους και την υπερφάνεια για το επίτευγμα της επανάστασης κάποια πράγματα τα παραποίησαν. Οι παρακάτω μύθοι, καταρρίπτονται από τον Ομότιμο Καθηγητή Πολιτικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θάνο Βερέμη.

Πότε ξεκίνησε η επανάσταση και γιατί ορίστηκε η 25η Μάρτιου;

Η επανάσταση ξεκίνησε στην Καλαμάτα και όχι στα Καλάβρυτα. Η αλήθεια είναι ότι έγινε σε πολλά μέρη ταυτόχρονα. Θεωρήθηκαν όμως τα Καλάβρυτα, γιατί τότε ο φιλέλληνας Φρανσουά Πουκεβίλ, πρόξενος στην Πάτρα, έβγαλε αυτό το μύθο ρωτώντας πού έγινε. Του απάντησαν στα Καλάβρυτα και έτσι είπε κι εκείνος ότι ξέσπασε εκεί. Παρόλο που έλεγαν ότι βρισκόταν εκεί ο Κολοκοτρώνης -που δεν ήταν- ή ότι ο Παλαιών Πατρών Γερμανός σήκωσε το λάβαρο στην Αγία Λαύρα, κάτι που δεν ισχύει, αφού ήταν στο Αίγιο. Η εποχή της έναρξης της επανάστασης ταίριαξε με το Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, ώστε να υπάρχει το στοιχείο της εκκλησίας που ήταν το πιο σημαντικό στοιχείο για την ελληνική κοινωνία εκείνη την εποχή.

Άλλος ένας μύθος ήταν ότι τα ελληνικά απαγορεύονταν εκείνη την περίοδο

Αυτό βεβαίως δεν ισχύει. Ουδόλωσ ενδιαφέρονταν οι Οθωμανοί για το αν μιλούσαν την γλώσσα τους οι Έλληνες ή Εβραίοι ή οι Αρμένιοι. Επεδίωκαν οι 'τζιμήδες', που ήταν

οι άπιστοι, να μιλούν ελληνικά.

Το κρυφό Σχολείο υπήρξε;

Υπήρξαν περίοδοι και μέρη όπου οι Οθωμανοί καταδίωκαν την γλωσσική εκπαίδευση για να εξισλαμίσουν τους πληθυσμούς. Επίσης, το κρυφό σχολείο ταυτίστηκε με τον Κοσμά τον Αιτωλό εκατό χρόνια νωρίτερα, αφού πράγματι υπήρξε μια δίωξη των σχολείων και ήταν κρυφό, αλλά αυτό διήρκησε για μια περίοδο 20-30 χρόνων. Επίσης, ήταν νυχτερινό το σχολείο και όχι κρυφό, γιατί τα παιδιά δούλευαν τότε τα πρωινά στα χωράφια. Εί-

χαν ευκαιρία να μάθουν κάποια γράμματα μόνο το βράδυ και ο παπάς ήταν τότε ο μόνος μορφωμένος.

Έγινε ο χορός του Ζαλόγγου;

Ασφαλώς αυτοκτονούσαν οι γυναίκες εκείνη την εποχή, γιατί πράγματι η μοίρα τους ήταν τα δουλοπάζαρα για να τις βάλουν σε χαρέμια ή για να τις έχουν προς βίαιη καθημερινή χρήση. Αυτό με την θρησκεία μας δεν ταίριαζε, γιατί ήταν αμαρτία, άρα ή θα έπρεπε να ζήσουν και υποστούν όλα αυτά τα μαρτύρια ή θα έπρεπε να επιλέξουν τον παράδεισο. Οι περισσότερες επέλεξαν τον παράδεισο.

Η επανάσταση είχε κοινωνική διάσταση και οι ξένες δυνάμεις ήταν αυτές που αποφάσισαν να δημιουργηθεί ελληνικό κράτος;

Αναμφίβολα. Η Ελλάδα είναι μια κουκίδα στον χάρτη, θα άφηναν λοιπόν να γίνει κάτι χωρίς την επέμβαση τους; Χωρίς την Ναυμαχία στο Ναβαρίνο, η Ελλάδα δεν θα ήταν ελεύθερη και η Πελοπόννησος θα ήταν Αιγυπτιακή. Όσο για την κοινωνία, ήταν κάτι τελείως καινούργιο αυτό που είχε δημιουργηθεί. Το μόνο που είχε μείνει ήταν η εκκλησία. Έτσι δημιουργήθηκε μια νέα μεσαία τάξη που ήταν οι δημόσιοι υπάλληλοι.

Το πρώτο ελληνικό Κράτος

Η Ελλάδα απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία με Πρωτόκολλο το οποίο υπογράφηκε στο Λονδίνο στις 22 Ιανουαρίου 1830 μεταξύ

Μεγάλης Βρετανίας, Γαλλίας και Ρωσίας.

Το Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αναφέρει ότι «Η Ελλάδα θα αποτελέσει ανεξάρτητο Κράτος

και θα απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα, πολιτικά, διοικητικά και εμπορικά, τα οποία συνδέονται με πλήρη ανεξαρτησία.»

(Συνέχεια στη σελίδα 15)

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Το πρώτο ελληνικό Κράτος

(Συνέχεια από τη σελίδα 14)

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του 1832, έξω από τα όρια της ελληνικής επικράτειας παρέμενε η Κρήτη στην οποία η επανάσταση βρισκόταν σε εξέλιξη σε όλη τη διάρκεια του 1829. Μετά την συμφωνία για ανεξαρτητοποίηση της Ελλάδας, στόλος των μεγάλων δυνάμεων επέβαλε την ειρήνευση στο νησί. Πολλοί Κρήτες τότε από επαναστατημένες περιοχές του νησιού κατέφυγαν σε περιοχές του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, αποτελώντας ένα από τα πρώτα μεγάλα

κύματα προσφύγων. Έξω από τα όρια του ελληνικού κράτους παρέμενε και η Σάμος.

Με το πρωτόκολλο όμως του Λονδίνου του 1832, το νησί αποτέλεσε αυτόνομη περιοχή, γνωστή ως Ηγεμονία της Σάμου. Η Σάμος διατήρησε αυτό το καθεστώς για ογδόντα χρόνια, μέχρι την ενσωμάτωσή της στην Ελλάδα το 1912.

ΕΛΠΙΔΑ ΜΑΥΡΙΔΗ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ—ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πράσινες ταράτσες

Οι σύγχρονες πόλεις είναι πνιγμένες στο τσιμέντο και οι υπαίθριοι χώροι δεν επαρκούν. Οι κάτοικοι έχουν ανάγκη από περισσότερο πράσινο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Κάπως έτσι ξεκίνησε η ιδέα για τις πράσινες στέγες ή αλλιώς πράσινες ταράτσες. Με τον όρο αυτό εννοούμε τις ταράτσες πάνω στις οποίες αναπτύσσονται φυτά και δέντρα φυτεμένα σε

χώμα και όχι σε γλάστρες. Το να φτιάξει κάποιος μία πράσινη ταράτσα δεν είναι τόσο δύσκολο ή ακριβό. Είναι όμως απαραίτητο να ελέγξει ένας πολιτικός μηχανικός τη στατική αντοχή και τη στεγανότητα του κτιρίου. Οι πράσινες ταράτσες αποτελούνται από τη βλάστηση, ένα στρώμα χώματος με θρεπτικά συστατικά για την ανάπτυξη της βλάστησης και κάποια υπο-

στρώματα που διασφαλίζουν τη στήριξη της πάνω στην ταράτσα και το στράγγισμα των νερών. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να προστεθούν και ειδικές μεμβράνες για να διασφαλίσουν ότι οι ρίζες των φυτών δε θα επηρεάσουν την υπόλοιπη κατασκευή. Υπάρχουν τρεις τύποι πράσινων ταρατσών, ανάλογα με το πάχος του χώματος και το είδος της βλάστησης. α) Ο εκτατικός (extensive) τύπος, ο οποίος είναι ο πιο οικονομικός και οικολογικός τύπος. Το ύψος του χώματος είναι από 2 έως 15 εκατοστά και μπορούν να φυτευτούν χλόη, βότανα, ποώδη φυτά. Ανάλογα με το είδος της βλάστησης χρειάζεται λίγο ή καθόλου πότισμα. Το στατικό βάρος που προσθέτει ποτισμένος στην κατασκευή είναι από 50 έως 150 κιλά/τ.μ. β) Ο ημιεντατικός (semi-extensive) τύπος, στον οποίο το κόστος κατα-

(Συνέχεια στη σελίδα 16)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ—ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πράσινες ταράτσες

(Συνέχεια από τη σελίδα 15)

σκευής είναι μέτριο. Το ύψος του χώματος μπορεί να φτάσει τα 15 με 50 εκατοστά και μπορούν να φυτευτούν χλόη, ποώδη φυτά, άνθη, βότανα, λαχανικά, θάμνοι. Χρειάζεται αρκετό πότισμα και το στατικό βάρος που προσθέτει ποτισμένος στην κατασκευή είναι από 120 έως 200 κιλά/τ.μ.. γ) Ο εντατικός (intensive) τύπος, ο οποίος είναι ο πιο ακριβός τύπος πράσινης ταράτσας αλλά και ο τύπος που δίνει τις περισσότερες δυνατότητες καθώς μπορεί να υποστηρίξει ακόμη και δέντρα. Το ύψος του χώματος είναι από 50

έως 100 εκατοστά και μπορούν να φυτευτούν γκαζόν, ποώδη φυτά, άνθη, λαχανικά, βότανα, θάμνοι, δέντρα. Χρειάζεται εντατικό πότισμα και το στατικό βάρος που προσθέτει ποτισμένος στην κατασκευή είναι από 180 έως 500 κιλά/τ.μ.

Τα οφέλη που προκύπτουν από τη δημιουργία μιας πράσινης ταράτσας είναι πολλά και αφορούν το κτίριο, τους κατοίκους του, αλλά και το περιβάλλον. Βελτιώνουν τη μόνωση του κτιρίου, μειώνουν τις απώλειες θερμότητας τον χειμώνα και τις ανάγκες για κλιματισμό το καλοκαίρι. Ακόμα φιλτράρουν και βελτιώνουν τον αέρα της πόλης

καθώς συγκρατούν τα αιωρούμενα σωματίδια και τη σκόνη και κάνουν το μικροκλίμα στις πόλεις πιο υγιεινό. Επίσης απορροφούν αντί να αντανακλούν το θόρυβο και την ηλιακή ακτινοβολία, καταπολεμώντας έτσι το φαινόμενο της λεγόμενης αστικής θερμικής νησίδας. Επιπλέον απορροφούν και συγκρατούν μία σημαντική ποσότητα από το νερό της βροχής συμβάλλοντας έτσι στην αντιπλημμυρική προστασία της πόλης. Τέλος προσφέρει χώρο αναψυχής και χαλάρωσης για τους κατοίκους του κτιρίου.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

Τι είναι τα φωτοβολταϊκά ;

Τα φωτοβολταϊκά είναι τεχνητοί ημιαγωγοί (συνήθως από πυρίτιο) οι οποίοι ενώνονται με σκοπό να δημιουργήσουν ένα ηλεκτρικό κύκλωμα σε σειρά. Τα φωτοβολταϊκά απορροφούν τα φωτόνια από την ηλιακή ακτινοβολία ώστε να παράγουν μια ηλεκτρική τάση δηλαδή ρεύμα.

Τα φωτοβολταϊκά ανήκουν στη κατηγορία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αφού η ηλιακή ακτινοβολία δεν τελειώνει "ποτέ".

Τα φωτοβολταϊκά ανακαλύφθηκαν το 1839 από τον Εντμόντ Μπεκερέλ.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΣΠΕΤΑΔΕΛΛΗΣ

Οι ανεμογεννήτριες

Τι είναι ανεμογεννήτρια Οι μηχανές που μετατρέπουν την κινητική ενέργεια του ανέμου (αιολική ενέργεια) σε ηλεκτρική ενέργεια λέγονται ανεμογεννήτριες ή ανεμοηλεκτρικές γεννήτριες. 2. Γενικά για την αιολική ενέργεια Η αιολική

ενέργεια μια από τις παλαιότερες μορφές φυσικής ενέργειας, αξιοποιήθηκε από πολύ νωρίς για την παραγωγή μηχανικού έργου και έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην εξέλιξη της ανθρωπότητας. Η σημασία της ενέργειας του ανέμου

φαίνεται στην Ελληνική μυθολογία όπου ο Αίολος διορίζεται από τους Θεούς του Ολύμπου ως Ταμίας των ανέμων. Ο άνθρωπος πρωτοχρησιμοποίησε την αιολική ενέργεια στα

(Συνέχεια στη σελίδα 17)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ—ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι ανεμογεννήτριες

(Συνέχεια από τη σελίδα 16)

ιστιοφόρα πλοία, γεγονός που συνέβαλε αποφασιστικά στην ανά-

πτυξη της ναυτιλίας. Μια άλλη εφαρμογή της αιολικής ενέργειας είναι οι ανεμόμυλοι. Μαζί με τους νερόμυλους συγκαταλέγονται στους αρχικούς κινητήρες που αντικατέστησαν τους μύς των ζώων ως πηγές ενέργειας. Διαδόθηκαν πλατιά στην Ευρώπη επί 650 χρόνια, από τον 12ο μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα, οπότε άρχισε σταδιακά να περιορίζεται η χρήση τους, λόγω κυρίως της ατμομηχανής. Η οριστική τους εκτόπιση άρχισε μετά τον Α Παγκόσμιο πόλεμο, παράλληλα με την ανάπτυξη του κινητήρα εσωτερικής καύσεως και την διάδοση του ηλεκτρισμού. Κατά τη δεκαετία του 1970, το ενδιαφέρον για την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας με ανεμογεννήτριες και ανεμόμυλους ανανεώθηκε λόγω της ενεργειακής κρίσης και των προβλημάτων που

Οι κυψέλες καυσίμου

Η κυψέλη καυσίμου είναι μια ηλεκτροχημική συσκευή που καταναλώνει υδρογόνο και οξυγόνο και παράγει: **Ηλεκτρική Ενέργεια, Θερμότητα και νερό.**

Η ιστοσελίδα του ΣΤ2 : <http://sainia.gr>

δημιουργεί η ρύπανση του περιβάλλοντος

Οι ανεμογεννήτριες είναι συνέχεια των ανεμόμυλων. Ο ανεμόμυλος είναι μια διάταξη που χρησιμοποιεί ως κινητήρια δύναμη την κινητική ενέργεια του άνεμου (αιολική ενέργεια). Χρησιμοποιείται για την άλεση σιτηρών, την άντληση νερού και σε άλλες εργασίες. Φαίνεται ότι οι

αρχαίοι λαοί της Ανατολής χρησιμοποιούσαν ανεμόμυλους, αν και η πρώτη αναφορά σε ανεμόμυλο (ένα περσικό συγκρότημα ανεμόμυλων του 644 μ.χ.) εμφανίζεται σε έργα Αράβων συγγραφέων του 9ου μ.χ. αιώνα. Αυτό το συγκρότημα των ανεμόμυλων βρισκόταν στο Σειστάν, στα σύνορα της Περσίας και Αφγανιστάν και ήταν οριζόντιου τύπου δηλαδή με ιστία (φτερά) τοποθετημένα ακτινικά σε έναν κατακόρυφο άξονα. Ο άξονας αυτός στηριζόταν σε ένα μόνιμο κτίσμα με ανοίγματα σε αντιδιαμετρικά σημεία για την είσοδο και την έξοδο του αέρα. Κάθε μύλος έδινε απευθείας κίνηση σε ένα μόνο ζεύγος μυλόπετρων. Οι πρώτοι μύλοι είχαν τα ιστία κάτω από τις μυλόπετρες, όπως δηλαδή συμβαίνει και στους οριζόντιους νερόμυλους από τους οποίους φαί-

νεται ότι προέρχονταν. Σε μερικούς από τους μύλους που σώζονται σήμερα τα ιστία τοποθετούνται πάνω από τις μυλόπετρες. Τον 13ο αιώνα οι μύλοι αυτού του τύ-

που

ήταν γνωστοί στην Βόρεια Κίνα, όπου μέχρι και τον 16ο αιώνα τους χρησιμοποιούσαν για εξάτμιση του θαλασσινού νερού στην παραγωγή αλατιού. Ο άνεμος περιστρέφει τα πτερύγια μιας ανεμογεννήτριας, τα οποία είναι συνδεδεμένα με ένα περιστρεφόμενο άξονα. Ο άξονας περνάει μέσα σε ένα κιβώτιο μετάδοσης της κίνησης όπου αυξάνεται η ταχύτητα περιστροφής. Το κιβώτιο συνδέεται με έναν άξονα μεγάλης ταχύτητας περιστροφής ο οποίος κινεί μια γεννήτρια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος. Αν η ένταση του ανέμου ενισχυθεί πάρα πολύ, η τουρμπίνα έχει ένα φρένο που περιορίζει την υπερβολική αύξηση περιστροφής των πτερυγίων για να περιορισθεί η φθορά της και να αποφευχθεί η καταστροφή της.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

πολυμερές ή άλλο υλικό, το οποίο επιτρέπει την διέλευση ιόντων, αλλά όχι τη διέλευση των ηλεκτρο-

(Συνέχεια στη σελίδα 18)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ—ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι κυψέλες καυσίμου

(Συνέχεια από τη σελίδα 17)

νίων. Ένα καύσιμο που περιέχει υδρογόνο (π.χ. φυσικό αέριο) εισάγεται από την πλευρά της ανόδου, όπου τα ηλεκτρόνια του υδρογόνου ελευθερώνονται και κινούνται σε ένα εξωτερικό κύκλωμα δίνοντας ηλεκτρικό ρεύμα. Τα θετικά φορτισμένα ιόντα υδρογόνου διαπερνούν τον ηλεκτρολύτη και φτάνουν στην κάθοδο, όπου ενώνονται με τα ελεύθερα ηλεκτρόνια και το οξυγόνο, παράγοντας νερό. Όταν το καύσιμο που χρησιμοποιείται είναι καθαρό υδρογόνο, τα μόνα παράγωγα της διεργασίας αυτής είναι ηλεκτρικό ρεύμα, καθαρό νερό και θερμότητα.

Εφαρμογή κυψελών καυσίμου στις

Η αξία του κομπόστ

Το κομπόστ είναι ένα πολύτιμο φυσικό προϊόν που προκύπτει από την διεργασία της κομποστοποίησης διαφόρων υπολειμμάτων της κουζίνας και του κήπου.

Για την κατασκευή του μπορούμε να βάλουμε τα υπολείμματα διαφόρων φρούτων και λαχανικών ή ακόμα από τον καφέ ή το τσάι. Επίσης τη στάχτη από το τζάκι, ξερά λουλούδια του κήπου και κομμένο χορτάρι από το γκαζόν, κοπριά, πεσμένα ξερά φύλλα, ροκανίδια και θρυμματισμένα κλαδιά.

Μια καλή αναλογία φρέσκων και ξερών χόρτων χρειάζεται για ομα-

μεταφορές

Οι διάφοροι τύποι κυψελών καυσίμου χαρακτηρίζονται από τον ηλεκτρολύτη που χρησιμοποιούν και είναι:

PAFC – Φωσφορικό οξύ

MCFC – Τηγμένα ανθρακικά άλατα

SOFC – Σταθεροποιημένα οξειδία

PEMFC – Μεμβράνη ανταλλαγής πρωτονίων

AFC – Αλκάλια

Το επιθυμητό καύσιμο είναι καθαρό υδρογόνο, που μπορεί όμως να παραχθεί και από κάποιο άλλο καύσιμο μετά από κατάλληλη επεξεργασία. Τέτοιο φορείς είναι η αμμωνία, το φυσικό αέριο, παράγωγα του πετρε-

λαίου, το υγρό προπάνιο και η βιομάζα. Καθαρό υδρογόνο μπορεί επίσης να παραχθεί με την ηλεκτρόλυση νερού, η οποία επιτυγχάνεται με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως ηλιακή, αιολική και γεωθερμία.

Αυτή τη στιγμή το καταλληλότερο καύσιμο για τις κυψέλες καυσίμου είναι το φυσικό αέριο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

λή κομποστοποίησης.

Για να πάρουμε έτοιμο κομπόστ πρέπει να περάσουν 5 με 6 μήνες αλλά μπορούμε να επιταχύνουμε την διαδικασία αν ανακατεύουμε το μίγμα κάθε 2 εβδομάδες. Προσθέτουμε νερό αν είναι ξερό το μίγμα ενώ αν είναι πολύ υγρό προσθέτουμε ξερά χόρτα, κοπριά και ροκανίδια.

Για να προσελκύσουμε τους γεωσκώληκες μπορούμε να προσθέσουμε μήλα με το φλούδι τους ή μπανάνες.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ—ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

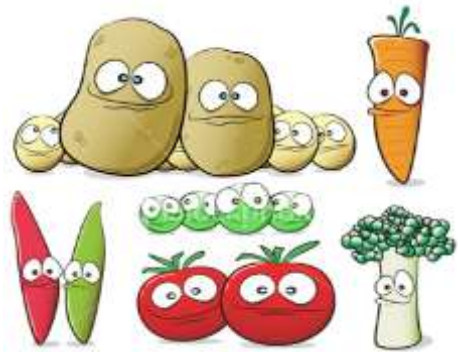
Η αξία του κομπόστ

(Συνέχεια από τη σελίδα 18)

Θα σας πω ένα μυστικό. Αν βάλουμε σε ένα τούλι 1 κιλό κομπόστ και το αφήσουμε σε 5 λίτρα νερό γίνεται ένα τέλειο υγρό λίπασμα μετά από 2 ημέρες. Με το εκχύλισμα κομπόστ μπορούμε να ψεκάσουμε

ή να ποτίσουμε τα φυτά μας και θα μεγαλώσουν πιο γρήγορα και θα τονωθούν σε περιόδους ζέστης ή παγωνιάς.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗΣ

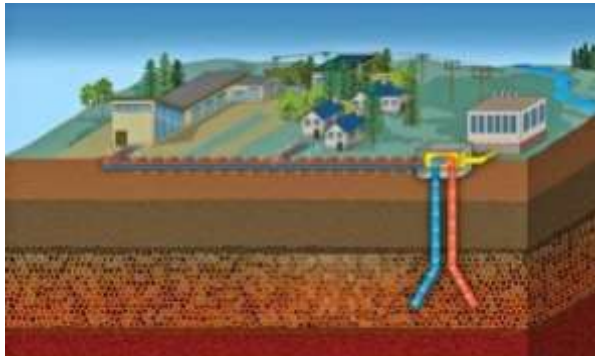

Η γεωθερμία

Γεωθερμία αλλιώς γεωθερμική ενέργεια λέμε τη φυσική θερμική ενέργεια της Γης που διαρρέει από το θερμό εσωτερικό του πλανήτη προς την επιφάνεια. Η μετάδοση της θερμότητας γίνεται με 2 τρόπους, ο πρώτος τρόπος είναι με αγωγή και ο δεύτερος είναι με ρεύματα μεταφοράς.

Μεγάλη σημασία για τους ανθρώπους έχει η αξιοποίηση της γεωθερμικής ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών τους. Λόγω κατάλληλων γεωλογικών συν-

θηκών, ο ελλαδικός χώρος διαθέτει σημαντικές γεωθερμικές πηγές και των τριών κατηγοριών της υψη-

λής, μέσης και χαμηλής ενθαλπίας, σε οικονομικά βάθη περίπου 100-1500 μέτρων.

Γενικότερα η αξιοποίηση της γεωθερμικής ενέργειας μπορεί να βρει κάποια προβλήματα, τα οποία θα πρέπει να λυθούν για την οικονομική εκμετάλλευση της εναλλακτικής μορφής ενέργειας. Οι τύποι των προβλημάτων αυτών είναι ο σχηματισμός επικαθίσεων σε μερικές επιφάνειες που έρχονται σε επαφή με το γεωθερμικό ρευστό, η διάβρωση των μεταλλικών επιφανειών, καθώς και ορισμένες περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ : Φλωρεντία

Η πόλη της Φλωρεντίας

Η Φλωρεντία, είναι πόλη της Ιταλίας, πρωτεύουσα της περιφέρειας της Τοσκάνης. Από το 1865 έως το 1870 ήταν η πρωτεύουσα του Βασιλείου της Ιταλίας. Η πόλη βρίσκεται επί του ποταμού Άρνου και αριθμεί περίπου 400.000 κατοίκους. Κέντρο εμπορίου κατά τον Μεσαίωνα, η Φλωρεντία κυβερνήθηκε από την οικογένεια των Μεδίκων. Θεωρείται το λίκνο της ιταλικής Αναγέννησης και είναι γνωστή για τους αναρίθμητους καλλιτεχνικούς της θησαυρούς. Το ιστορικό

κέντρο της πόλης έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο

Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO.

Η Φλωρεντία ιδρύθηκε πιθανώς το 200 π.Χ., στις εύφορες όχθες του ποταμού Άρνου. Χάρη στην γεωγραφική τοποθεσία της, πάνω στην Κασσία Οδό (Via Cassia), που ένωνε την Ρώμη με την Βόρεια Ιταλία, οι πρώτοι οικισμοί αναπτύ-

χθηκαν ταχύτατα για να πάρουν διαστάσεις πόλεως. Κατά το πέρασμα των αιώνων γνώρισε πολέμους, επιθέσεις, καταστροφές, διαμάχες φατριών, αλλαγές καθεστώτων για να φτάσει στην εποχή της Αναγέννησης. Κατά γενική παραδοχή η περίοδος της Αναγέννησης 15^ο-17^ο αιώνα (πολιτιστικό

Ταξιδεύουμε : Φλωρεντία

Η πόλη της Φλωρεντίας

(Συνέχεια από τη σελίδα 19)

κίνημα, που επέφερε την άνθηση της λογοτεχνίας, της επιστήμης, της τέχνης, της θρησκείας και της πολιτικής επιστήμης, την αναβίωση της μελέτης κλασικών συγγραφέων, την ανάπτυξη της γραμμικής προοπτικής στη ζωγραφική και τη σταδιακή μεταρρύθμιση στην εκπαίδευση) είναι απόλυτα συυφασμένη με την Φλωρεντία. Αυτό βέβαια σχετίζεται και με το γεγονός ότι η ευρύτερη περιοχή της Τοσκάνης ήταν γενέτειρα των μεγάλων εκπροσώπων της Αναγέννησης, αλλά και

με το γεγονός ότι η επιφανής και ισχυρή οικογένεια των Μεδίκων που διοικούσε την Φλωρεντία εκείνη την εποχή χρηματοδότησε και υποστήριξε τις τέχνες.

Στην πόλη έζησαν και δημιούργησαν ορισμένα από τα σημαντικότερα έργα στην ιστορία της τέχνης, καλλιτέχνες όπως ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, ο Μιχαήλ Άγγελος, ο Βερόκκιο, ο Ντονατέλο, ο Δάντης, αλλά και επιστήμονες όπως ο Γαλιλαίος, ο Μακιαβέλι, εξερευνητές (Αμέρικο Βεσπούτσι) κ.α.!

Η Φλωρεντία είναι μια πόλη όπου οι αρχιτεκτονικοί θησαυροί βρίσκονται σε απόσταση αναπνοής ο ένας από τον άλλο. Είναι γεμάτη από εκκλησίες στολισμένες με έργα τέχνης και τοιχογραφίες περίφημων καλλιτεχνών, μουσεία, βιβλιοθήκες, πλατείες, ανάκτορα, κ.α.

Ενδεικτικά αναφέρουμε : τον περίφημο καθεδρικό ναό **Σάντα Μαρία ντελ Φιόρε**, χαρακτηριστικότερο μνημείο της πόλης, με τον θαυμάσιο τρούλο του Μπrouνελλέσκι. Δίπλα ακριβώς βρίσκεται το μεγάλο **κωδωνοστάσιο** (Campanile), από τα περιφημότερα της Ιταλίας που κτίστηκε το 1334 πιθανώς

κεφάλι της Μέδουσας» του Τσελλίνι. Πρό του ανακτόρου βρίσκεται αντίγραφο του «**Δαβίδ**» του Μιχαήλ Άγγελου και το γλυπτό σύμπλεγμα «**Η κρήνη του Ποσειδώνα**» του Μπαρτολομέο Αμμανάτι.. Από το Παλάτσο Βέκιο ξεκινά το Palazzo degli Uffizi που φτάνει σχεδόν ως τον Άρνο.

Λίγο δυτικότερα του Ουφίτσι, η Ponte Vecchio (Παλαιά Γέφυρα) επί του ποταμού Άρνου, με καταστήματα πάνω της και το αναγεννησιακό Παλάτσο Πίττι (Palazzo Pitti). Πίσω ακριβώς από το παλάτι εκτείνονται οι περίφημοι κήποι Μπόμπολι (Giardini di Boboli), από τα καλύτερα δείγματα Ιταλικών κήπων. Πάνω από τους κήπους βρίσκεται το Φρούριο Μπελβεντέρε (Forte Belvedere), εντυπωσιακό κι αυτό δείγμα φρουριακής αρχιτεκτονικής.

Χαρακτηριστικό είναι ότι το καλοκαίρι του 1944 στη διάρκεια ακόμη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου τα συμμαχικά στρατεύματα που προήλασαν προς τη Φλωρεντία ανακοίνωσαν ότι ολόκληρη η πόλη θα πρέπει να θεωρηθεί έργο τέχνης πρωτίστης σημασίας και συνεπώς δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε στρατιωτικές επιχειρήσεις προκειμένου να προστατευθεί από τυχόν ζημιές. Οι Γερμανοί, εντούτοις, δεν έλαβαν υπόψη την προειδοποίηση αυτή και προκάλεσαν καταστροφές και βλάβες σε ανεκτίμητα ιστορικά και καλλιτεχνικά μνημεία με αλληπάλληλες ανατινάξεις κατά την αποχώρησή τους.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΤΣΙΚΑ

από τον Τζιότο και συμπληρώθηκε από τον Αντρέα Πιζάνο. Προ του ναού βρίσκεται το οκτάγωνο μαρμάρينو **βαπτιστήριο** του 10ου αιώνα (Battistero di San Giovanni), οι ανατολικές πόρτες του οποίου, με ανάγλυφα του Λορέντσο Γκιμπέρτι, αναγορεύτηκαν από τον Μιχαήλ Άγγελο ως «Οι πύλες του Παραδείσου».

Κοντά στον ποταμό Άρνο, βρίσκεται η Piazza della Signoria, το κέντρο της πολιτικής δραστηριότητας της πόλης, ενώ στην άκρη της πλατείας αυτής προς τον Άρνο υψώνεται το Palazzo Vecchio (Παλαιό Ανάκτορο) που κτίστηκε το 1298, με τον χαρακτηριστικό πύργο ύψους 95 μέτρων. Απέναντι βρίσκεται η Loggia della Signoria, ένα οικοδόμημα ανοιχτό προς την πλατεία, με γλυπτά, περιφημότερο των οποίων είναι «Ο Περασάς με το

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ : Φλωρεντία

Η Πιάτσα Ντελα Σινιορία

Κατά πολλούς, πρόκειται για την πιο εντυπωσιακή πλατεία της Ιταλίας, καθώς πρόκειται στην ουσία για ένα υπαίθριο μουσείο. Σινιορία (ή Πριόρι) ήταν το κυβερνών συμβούλιο της Φλωρεντίας.

Στην άκρη της πλατείας αυτής προς τον ποταμό Άρνο υψώνεται το Palazzo Vecchio (Παλαιό Ανάκτορο) που χτίστηκε το 1322 με

Signioria, είναι ένα οικοδόμημα ανοιχτό προς την πλατεία, αλλά στεγασμένο με τριπλή καμάρα, ώστε να προστατεύονται οι επίσημοι από τα καιρικά φαινόμενα κατά τη διάρκεια των πολυάριθμων

Λότζα Ντελα Σινιορία

Παλάτσο Βέκιο

τον χαρακτηριστικό πύργο ύψους 95 μέτρων. Εκεί αρχικά στεγαζόταν η Σινιορία, ενώ το 1540 έγινε η επίσημη κατοικία του Κόζιμο Α' των Μεδίκων, του πρώτου Μέγα Δούκα της Τοσκάνης, όπου έμεινε για εννιά χρόνια, πριν μετακομίσει στο Παλάτσο Πίττι. Το ανάκτορο μοιάζει με φρούριο και η κατασκευή του έγινε με βάση τα σχέδια του αρχιτέκτονα Αρνόλφο ντι Κάμπιο, ενώ οι αίθουσες είναι διακοσμημένες με έργα του Βαζάρι, του Μικελάντζελο και του Ντονατέλο.

Έξω από το Παλάτσο Βέκιο βρίσκεται η Loggia della Signoria, η οποία αποτελούσε για αιώνες τον τόπο συγκέντρωσης των πολιτών για καταστάσεις ανάγκης ή για πολιτικές συζητήσεις, με την πελώρια καμπάνα του Παλάτσο να τους καλεί σε αυτήν. Η Loggia della

δημόσιων τελετών. Εκεί βρίσκονται πολλά γλυπτά με θέματα από τη μυθολογία. Κάθε γλυπτό και ένας μύθος. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα κάποια από

αυτά έχουν επιγραφές γραμμένες στα αρχαία ελληνικά. Όχι στα λατινικά, στα αρχαία ελληνικά. Ξεχωρί-

Κόζιμος Α' των Μεδίκων

ζουν «ο Περσέας με το κεφάλι της Μέδουσας» άγαλμα που χρειάστη-

κε περίπου δέκα χρόνια για να ολοκληρωθεί, η «Αρπαγή των Σαβίνων», το «Μαρτσόκο» (λιοντάρι) που είναι το παραδοσιακό έμβλημα της Φλώρεντίας κ.α.

Μπροστά στο Palazzo Vecchio βρίσκεται αντίγραφο του «Δαβίδ» του Μιχαήλ Αγγέλου, καθώς το πρωτότυπο μεταφέρθηκε στην Πινακοθήκη της Ακαδημίας, για να προστατευθεί από τη φθορά, και το έργο «Ηρακλής και Κάκος».

Στο κέντρο της πλατείας βρίσκεται η Κρήνη του Ποσειδώνα του Αμανάτι, ενώ πιο δίπλα βρίσκεται ο έφιππος ανδριάντας του Μεγάλου Δούκα Κόζιμο Α' των Μεδίκων.

Επίσης στην πλατεία υπάρχουν βρύσες με πόσιμο νερό, που με διαταγή του Κόζιμο Α', εδώ και τόσα χρόνια ρέουν οι μισές φυσικό νερό και από δίπλα οι άλλες μισές ρέουν ανθρακούχο νερό.

Δίπλα στην πλατεία βρίσκεται η Γκαλερία ντέλι Ουφίτσι, που φιλοξενεί την καλύτερη συλλογή αναγεννησιακών πινάκων στον κόσμο και περίφημα γλυπτά διάσημων καλλιτεχνών της Αναγέννησης.

ΑΚΗΣ ΜΙΣΙΧΡΟΝΗΣ

Ταξιδεύουμε : Φλωρεντία

Σαν Τζιμινιάνο

Ένα από τα πιο όμορφα αξιοθέατα της Τοσκάνης είναι η πόλη Σαν Τζιμινιάνο ή «Μεσαιωνικό Μανχάταν» όπως την αποκαλούν.

Το Σαν Τζιμινιάνο είναι μια από τις καλύτερα διατηρημένες μεσαιωνικές πόλεις της Ιταλίας. Βρίσκεται πάνω σε λόφο, σε υψόμετρο 324 μ., στην επαρχία της Σιένας, στην περιφέρεια της Τοσκάνης, στο βόρειο τμήμα της κεντρικής Ιταλίας. Η πόλη είναι διάσημη για την μεσαιωνική οχυρωματική της αρχιτεκτονική με τείχη, πύλες και πύργους που διακρίνονται από μεγάλη απόσταση. Η πόλη που είναι χαρακτηρισμένη σαν Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς από την UNESCO είναι επίσης γνωστή και για το εξαιρετικό λευκό κρασί της "Vernaccia di San Gimignano".

Το Σαν Τζιμινιάνο καταλαμβάνει έκταση 138 τ.χλμ. ενώ ο πληθυσμός του το 1981 αριθμούσε 7.390 κατοίκους, το 2005 δεν φέρεται να διαφοροποιήθηκε, αριθμούμενος σε 7.100. Η 31 Ιανουαρίου είναι ημέρα τοπικής εορτής του Αγίου Τζιμινιάνο.

Το Σαν Τζιμινιάνο αποτελούσε ένα μικρό χωριό, των Ετρούσκων από τον 3ο αιώνα π.Χ.. Ιστορικά αρχεία το παρουσιάζουν κατά τον 10ο αιώνα, ως εκκλησιαστική επισκοπή όπου και έλαβε το όνομα του επισκόπου Τζεμινιάνο που ανακηρύχθηκε άγιος από την υπεράσπιση της περιοχής κατά την επιδρομή του Αττίλα.

Κατά το Μεσαίωνα και την Αναγέννηση, αποτελούσε ένα ενδιάμεσο σημείο ανάπαυσης των καθολικών προσκυνητών στην πορεία τους προς τη Ρώμη. Η ανάπτυξη όμως της πόλης ήταν και αποτέλεσμα της βελτίωσης του εμπορίου των γεωργικών προϊόντων από τους εύφορους γειτονικούς λόφους.

Στο 1199, η επισκοπή της πόλης ανεξαρτητοποιήθηκε οπότε και άρχισε η πολιτιστική της ανάπτυξη σε έργα τέχνης και πλούσιας αρχιτεκτονικής. Η πόλη τελικά άκμασε μέχρι το 1348, όταν η πανώλη που επηρέασε σχεδόν το σύνολο της Ευρώπης, την υποχρέωσε να υποχθεί στη Φλωρεντία. Από τότε η πόλη έχασε την αρχική της αίγλη και αποτέλεσε δευτερεύουσα πόλη

της περιοχής μέχρι τον 19ο αιώνα, όταν άρχισε να αναγνωρίζεται ως τουριστικό θέρετρο και καλλιτεχνικό κέντρο.

Κύρια αξιοθέατα

Ενώ σε άλλες πόλεις, όπως στη Μπολόνια τη Φλωρεντία, οι περισσότεροι ή όλοι τους οι μεσαιωνικοί πύργοι έχουν μειωθεί από πολέμους και καταστροφές η Σαν Τζιμινιάνο κατάφερε να διατηρήσει 14 ψηλούς πύργους, από τους 74 που είχε κάποτε, ποικίλου ύψους που έχουν γίνει το διεθνές σύμβολο της.

Από τα ιστορικά κτίρια της πόλης αυτά που ξεχωρίζουν είναι:

το "Παλάτσο ντελ Πόπολο", που άρχισε να κτίζεται το 1288 και περατώθηκε το 1323. Σήμερα στεγάζει το δημοτικό μουσείο και την πινακοθήκη της πόλης με έργα σπουδαίων ζωγράφων.

Η "Κολετζάτα", ονομασία με την οποία φέρεται ο παλαιός καθεδρικός ναός που εγκαινιάστηκε το 1148.

Η "εκκλησία του Αγίου Αυγουστίνου" της οποίας η ανέγερση ξεκίνησε το 1280 και ολοκληρώθηκε το 1298.

Η παλιά πόλη περιλαμβάνει τέσσερις πλατείες: τη Πιάτσα ντελά Κιστέρνα, τη Πιάτσα Ντουόμο, τη Πιάτσα Πεκόρι και τη Πιάτσα ντελ Έρμπε. Δύο σημαντικοί δρόμοι διασχίζουν τη πόλη από Βορρά προς Νότο, του Αγίου Ματθαίου (Σαν Ματέο) και του Αγίου Ιωάννη (Σαν Τζιοβάννι).

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ : Φλωρεντία

Μιχαήλ Άγγελος

Ο Μιχαήλ Άγγελος, ήταν Ιταλός γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτονας και ποιητής της Αναγέννησης. Σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους σπουδαιότερους δημιουργούς

στην ιστορία της τέχνης. Επίσης, ήταν ο μοναδικός καλλιτέχνης της εποχής, του οποίου η βιογραφία εκδόθηκε πριν τον θάνατό του.

Ο Μιχαήλ Άγγελος γεννήθηκε στις 6 Μαρτίου του 1475, στο Καπρέζε της Ιταλίας,. Παρά την εμφανή κλίση του στη ζωγραφική και κατόπιν επιθυμία του πατέρα του, σπούδασε αρχικά υπό την καθοδήγηση του ουμανιστή Φραντσέσκο ντ' Ουρμπίνο, αλλά το 1487 ξεκίνησε ως μαθητευόμενος στο εργαστήριο ζωγραφικής του Ντομένικο Γκιρλαντάγιο. Εκεί ήρθε σε επαφή με την τεχνική της νωπογραφίας και εξασκήθηκε στο σχέδιο. Ωστόσο υπήρξε σε μεγάλο βαθμό αυτοδίδακτος.

Πέθανε στις 18 Φεβρουαρίου του 1564. Σύμφωνα με τον Βαζάρι, διατύπωσε τη διαθήκη του λέγοντας πως αφήνει "την ψυχή του στο Θεό, το σώμα του στη γη και τα υλικά αγαθά στους πιο κοντινούς συγγενείς".

Η σορός του εναποτέθηκε σε μία σαρκοφάγο στην Εκκλησία των Αγίων Αποστόλων στη Ρώμη, αλλά μετά από λίγες ημέρες, ο ανιψιός του, Λιονάρντο Μπουανορότι, οργάνωσε την κλοπή της, μεταφέροντας το λείψανο στην Βασιλική της Santa Croce της Φλωρεντίας, εκπληρώνοντας σχετική επιθυμία του ίδιου του Μιχαήλ Άγγελου.

ΕΛΠΙΔΑ ΜΑΥΡΙΔΗ

Σάντρο Μποτιτσέλι

Ο Σάντρο Μποττιτσέλλι ήταν διακεκριμένος Ιταλός ζωγράφος της αναγέννησης. Αποτέλεσε έναν από τους πιο γνωστούς και επιτυχημένους καλλιτέχνες της εποχής του, του οποίου η φήμη άρχισε να εξανεμίζεται κατά τις αρχές του 16ου αιώνα, όταν οι φιλοσοφικές ιδέες που διαπερνούσαν τους πίνακές του άρχισαν να εκτοπίζονται.

Επέστρεψε στη Φλωρεντία την άνοιξη του 1482 και τα επόμενα χρόνια ολοκλήρωσε αρκετά αλληγορικά έργα, με θέματα δανεισμένα από τη μυθολογία.

Σ' αυτή την περίοδο ανήκει και ένα από τα σημαντικότερα έργα του, η Αλληγορία της Άνοιξης, πίνακας που συμβολίζει τον ερχομό της ομώνυμης εποχής και αποτελεί ένα από τα πλέον δυσερμηνεύτα έργα του Μποτιτσέλι. Κεντρική μορφή

του έργου είναι η θεά του έρωτα Αφροδίτη, η οποία απεικονίζεται

στον κήπο της, πλαισιωμένη από τις τρεις Χάριτες που εκτελούν ένα κυκλικό χορό, τον αγγελιοφόρο Ερμή, τον φτερωτό Έρωτα, τη θεά των λουλουδιών Φλώρα και τον Ζέφυρο, ο οποίος κυνηγά μία νύμφη. Θεωρείται πιθανό πως ο Μποτιτσέλι εμπνεύστηκε την Άνοιξη

από το έργο του ποιητή της αυλής των Μεδίκων, Άντζελο Πολιτσιάνο.

Οι πίνακες προορίζονταν ως δώρο για το γάμο του γιου του, Τζιαννότσο, και απεικόνιζαν την ιπποτική ιστορία αγάπης με πρωταγωνιστή τον ήρωα Ναστάζιο ντέλι Ονέσι. Στα μέσα

της δεκαετίας του 1480 ολοκληρώθηκε επίσης ένας από τους πλέον δημοφιλείς πίνακές του, η Γέννηση της Αφροδίτης, έργο του οποίου δεν γνωρίζουμε τον παραγωγέλοδοτή, ωστόσο εικάζεται πως

(Συνέχεια στη σελίδα 24)

Ταξιδεύουμε : Φλωρεντία

Σάντρο Μποπιτσέλι

(Συνέχεια από τη σελίδα 23)

αποτέλεσε παραγγελία της οικογένειας των Μεδίκων καθώς βρισκόταν στην κατοχή της οικογένειας στις αρχές του 16ου αιώνα. Ο Μποπιτσέλι φιλοτέχνησε το έργο χρησιμοποιώντας ως πηγή τον Όμηρο και απεικόνισε τη στιγμή κατά την οποία η Αφροδίτη φθάνει

στο νησί των Κυθήρων, μετά τη γέννησή της. Στο αριστερό άκρο του πίνακα, απέδωσε το Ζέφυρο μαζί με την Αύρα, οι οποίοι προσπαθούν να φυσήξουν έτσι ώστε η Αφροδίτη να φτάσει στη στεριά όπου θα την υποδεχτεί μία από τις Ώρες. Ο Μποπιτσέλι απεικόνισε την Αφροδίτη σύμφωνα με τις κλασικές

αναλογίες των αρχαίων αγαλμάτων, ενώ για τη στάση της ακολούθησε το πρότυπο της Αιδήμονος Αφροδίτης.

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΛΙΟΓΛΟΥ

Φιλίππο Μπρουελλέσκι

Ο Φιλίππο Μπρουελλέσκι (Filippo Brunelleschi), ήταν σπουδαίος Ιταλός αρχιτέκτονας, μηχανικός και γλύπτης της Αναγέννησης. Γεννήθηκε το 1377 στη Φλωρεντία και πέθανε το 1446. Χαρακτηρίστηκε σαν ο άνθρωπος που, με δύο έργα του, σημάδεψε και καθόρισε την πορεία της Αναγεννησιακής τέχνης. Το ένα έργο του είναι ο τρούλος του καθεδρικού ναού της Φλωρεντίας, της Santa Maria del Fiore, τον οποίο επισκεφτήκαμε πρόσφατα η ΣΤ' τάξη με τους δασκάλους μας και τους γονείς μας!!

Όταν προκηρύχτηκε διαγωνισμός για τον τρούλο, ο Μπρουελλέσκι πρότεινε έναν τεράστιο θόλο, μία ιδέα πολύ τολμηρή από μηχανικής απόψεως, αφού δε θα υπήρχε καμία υποστήριξη τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά. Ωστόσο η παραγγελία του ανατέθηκε. Επί δεκατέσσερα χρόνια εργάστηκε αντιμετωπίζοντας πολλές δυσκολίες, αλλά τελικά ο τρούλος ολοκληρώθηκε και μένει στη θέση του μέχρι σήμερα. Έχει διάμετρο 42 μέτρα και έχει σχήμα γοθικής αψίδας ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα στη παλιά μεσαιωνική εκκλησία που προϋπήρχε. Αποτελείται από τούβλα διαφόρων μεγεθών που στηρίζονται μόνο τους, τοποθετημένα

σε σχήμα ψαροκόκαλου. Η δομή του είναι αυτοφερόμενη, δηλαδή ο τρούλος στηρίζεται μόνος του κατά το σταδιακό του κτίσιμο, χωρίς να χρειάζεται ξυλοκατασκευή που ξεκινάει από το έδαφος. Ο τρούλος στηρίζεται σε μία οκταγωνική βάση και αποτελείται από δύο θόλους, τον ένα μέσα στον άλλο, για να προστατεύεται από την υγρασία αλλά και για να φαίνεται πιο μεγαλοπρεπής. Ο Μπρουελλέσκι οργανώνει το εργοτάξιο με μοντέρνο τρόπο, προμηθεύει με σχέδια και μακέτες τους τεχνίτες, εφευρίσκει μηχανήματα για να σηκώνουν τα βάρη. Ο τρούλος δεσπόζει στο φλωρεντινό τοπίο και είναι ορατός από χιλιόμετρα.

Το άλλο έργο του που καθόρισε την ιστορία της Αναγέννησης είναι οι πειραματισμοί που έκανε και οι κανόνες που έθεσε για τη γραμμική προοπτική. Η προοπτική είναι ένα σύνολο κανόνων που μας επιτρέπουν να αποδώσουμε σχεδιαστικά την τρίτη διάσταση ενός χώρου σε μια επιφάνεια δυο διαστάσεων όπως πχ. ένα χαρτί. Ο Μπρουελλέσκι παρατήρησε ότι αν κοιτάμε ένα κτίριο ή ένα αντικείμενο από μία συγκεκριμένη οπτική γωνία, οι παράλληλες γραμμές δεν δείχνουν παράλληλες, αλλά δείχνουν να συγκλίνουν σε ένα σημείο κάπου μακριά. Τις παρατηρήσεις του αυτές τις εφάρμοσε σχεδιάζοντας και μελετώντας τες βρήκε μια

(Συνέχεια στη σελίδα 25)

ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΜΕ : Φλωρεντία

Φιλίππο Μπρουνελέσκι

(Συνέχεια από τη σελίδα 24)

μέθοδο για να υπολογίζει την τρίτη διάσταση. Σύμφωνα με τις μελέτες του, έκανε το ακόλουθο πείραμα: ζωγράφησε σε πίνακα το Βαπτιστήριο της Φλωρεντίας, ακολουθώντας μια περίεργη μέθοδο. Έστησε το καβαλέτο του και κάθισε με την πλάτη του στο θέμα, παρατηρώντας το κτίριο όχι απευθείας, αλλά μέσα από έναν καθρέφτη. Το ζωγράφησε λοιπόν και μετά έκανε μια τρύπα στον πίνακα σε συγκεκριμένο σημείο. Αν κάποιος παρατηρούσε μέσα από την τρύπα το κτίριο και μετά το έβλεπε σε έναν καθρέφτη, το έργο ταυτιζόταν με το θέμα. Με αυτό το πείραμα ο Μπρουνελλέσκι απέδειξε ότι ήταν

ικανός να υπολογίσει τις διαστάσεις των αντικειμένων και να τα παρουσιάσει ζωγραφικά έτσι ώστε να δείχνουν ρεαλιστικά. Ήταν μια σπουδαία ανακάλυψη και σύντομα όλοι οι καλλιτέχνες της εποχής άρχισαν να χρησιμοποιούν τη μέθοδο προοπτικής του Μπρουνελλέσκι.

Άλλα έργα του Μπρουνελλέσκι είναι: Το Νοσοκομείο των Αθώνων, η Βασιλική του Σαν Λορέντσο, το Παλιό Σκευοφυλάκιο του Σαν Λορέντσο, η αίθουσα συγκεντρώσεων στο Παλάτσο Ντι Πάρτε Γκουέλφα, ο ναός της Σάντα Μαρία ντέλι Άντζελι, το παρεκκλήσιο των Πάτσι, ο ναός του Σάντο Σπίριτο κ.ά.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

Φιλίππο Μπρουνελλέσκι

Η Πινακοθήκη Ουφίτσι

Το Ουφίτσι (Uffizi) είναι ανάκτορο της Φλωρεντίας, που στεγάζει ένα από τα παλαιότερα μουσεία - πινακοθήκες στον κόσμο, την Galleria degli Uffizi. Τα έργα που εκτίθενται στο μουσείο καλύπτουν χρονικά την περίοδο από τον 13ο μέχρι τον 18ο αιώνα και συνθέτουν μία από τις σημαντικότερες συλλογές αναγεννησιακής τέχνης.

Η κατασκευή του παλατιού Ουφίτσι ξεκίνησε το 1560 από τον Τζόρτζιο Βαζάρι κατόπιν παραγγελίας του δούκα της Τοσκάνης Κόζιμο Α' των Μεδίκων και ολοκληρώθηκε το 1581. Μέρος των θησαυρών της οικογενείας των Μεδίκων είχε διασκορπιστεί κατά τη διάρκεια της εξορίας της και ανακτήθηκε εν μέρει από τον Κόζιμο Α' κατά την περίοδο της ηγεμονίας του (1532-74). Αρχικά, το παλάτι είχε ως στόχο να στεγάσει γραφεία (uffizi). Μετά το θάνατο του Βαζάρι και του Κόζιμο το 1574, την ολοκλή-

ρωση του έργου ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Μπερνάρντο Μπουονταλέντι κάτω από την επίβλεψη του δούκα Φραντσέσκο Α' των Μεδίκων, ο οποίος αποφάσισε το 1581 να μεταφέρει τη συλλογή του έργων τέχνης και πολύτιμων αντικειμένων από το studiolo (σπουδαστήριο) που είχε φτιάξει στο Παλάτσο Βέκιο, σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Ουφίτσι, τη λεγόμενη Tribuna. Τα επόμενα χρόνια, η συλλογή του Ουφίτσι εμπλουτίστηκε σημαντικά. Το 1677, ο Κόζιμο Γ' μετέφερε επίσης ένα τμήμα της συλλογής αρχαίων αγαλμάτων των Μεδίκων από τη Ρώμη στο Ουφίτσι. Μετά τη διαδοχή της δυναστείας των Μεδίκων από αυτή των Αψβούργων, κατά την ηγεμονία του Πέτρου Λεοπόλδου (1765-1790), ξεκίνησε μία σημαντική προσπάθεια ανασυγκρότησης των συλλογών της πινακοθήκης και η ταξινόμηση των έργων ανάλογα με

την καλλιτεχνική σχολή που εκπροσωπούσαν. Στο έργο αυτό είχε συμβολή ο ιστορικός τέχνης αββάς Λουίτζι Λάντσι.

Η Tribuna του Uffizi είναι ένα οκταγωνικό δωμάτιο[4] και είναι το παλαιότερο τμήμα της γκαλερί στην Φλωρεντία. Σχεδιάστηκε το 1584 από τον Bernardo Buontalenti για τον Φραντσέσκο Α' των Μεδίκων, με σκοπό να φιλοξενήσει τις αρχαιολογικές συλλογές και το περιεχόμενο του Σπουδαστηρίου του Παλάτσο Βέκιο (Palazzo Vecchio). Αργότερα όλα τα πολύτιμα εκθέματα από τις συλλογές των Μεδίκων μεταφέρθηκαν εκεί. Θεωρείται, σαν ο πρώτος χώρος στην ιστορία που πληρούσε τα πρότυπα μουσείου με αποτέλεσμα να λειτουργήσει σαν οδηγός για τα σύγχρονα κέντρα τέχνης των διαφόρων ιδρυμάτων.

(Wikipedia)

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ιδέες για ένα σύγχρονο σχολείο

Τον τελευταίο καιρό ακούμε συχνά για το σχολείο του μέλλοντος. Πολλοί υποστηρίζουν ότι δεν θα έχει καμία σχέση με το σημερινό. Θα υπάρχουν αλλαγές στον τρόπο διδασκαλίας, στη σχέση μαθητών και καθηγητών, στον εξοπλισμό και στις κτιριακές υποδομές. Το σχολείο του μέλλοντος θα έχει κέντρο τον μαθητή.

Όσον αφορά τους χώρους θα πρέπει να είναι υπερσύγχρονο, λειτουργικό και προσβάσιμο και σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Θα υπάρχουν μπάρες για τα καρότσια, ανελκυστήρες, κυλιόμενες σκάλες

και διάδρομοι.

Οποσδήποτε πρέπει να υπάρχει ένα εξοπλισμένο κλειστό και ανοιχτό γυμναστήριο, μία πισίνα για κολύμβηση, αποδυτήρια και τουαλέτες που θα τηρούν τους κανόνες υγιεινής.

Στον εξωτερικό χώρο θα υπάρχει μία όμορφη αυλή, με πράσινο γρασίδι για να ξεαπλώνουν οι μαθητές, στα διαλείμματα και να νιώθουν ότι βρίσκονται στη φύση. Θα υπάρχουν διάφορα δέντρα που θα παίρνουν τους καρπούς και θα φτιάχνουν φρέσκους χυμούς για το σχολικό πρωινό. Επίσης θα υπάρχουν πολύχρωμα λουλούδια και αρωματικά φυτά, παγκάκια και

κιόσκια όπου θα χαλαρώνουν οι μα-

θητές .

Σημαντικό επίσης είναι να υπάρχουν μεγάλες, φωτεινές αίθουσες με μεγάλα παράθυρα και ωραία χρώματα για να γίνεται το μάθημα πιο ευχάριστο. Ο χώρος της σχολικής βιβλιοθήκης θα είναι ανοιχτός σε όλους όλη μέρα , να έχει κομπιούτερ και διαδραστικούς πίνακες για να έχουν πρόσβαση στη γνώση και σε ηλεκτρονική μορφή όλοι οι μαθητές αλλά και οι δάσκαλοι.

Πρέπει να υπάρχει ένα πλήρως εξοπλισμένο εργαστήριο πειραμάτων και αίθουσα υπολογιστών με γρήγορο INTERNET .

Δεν θα υπάρχουν τσάντες γιατί τα μαθήματα θα γίνονται ψηφιακά στο σχολείο και οι μαθητές θα έχουν προσωπικούς υπολογιστές τα LAPTOPS. Οι πίνακες θα αντικατασταθούν από τις ψηφιακές οθόνες SMART BOARDS . Τα μαθήματα θα γίνονται σε ομάδες που θα συνεργάζονται , δεν θα υπάρχουν εξετάσεις και βαθμοί αλλά ο κάθε μαθητής θα μαθαίνει όσα θέλει με τον δικό του ρυθμό. Η γνώση θα είναι ελεύθερη και δεν θα μετριέται με νούμερα . Τη διδα-

κτέα ύλη θα μπορεί να τη βρει ο μαθητής στο διαδίκτυο και να κάνει τις εργασίες του. Επίσης τα μαθήματα θα μπορούν να γίνονται και μέσω τηλεεκπαίδευσης.

Μια πολύ καλή ιδέα είναι να έχουν οι μαθητές τα προσωπικά τους ντουλαπάκια με ηλεκτρονικές κλειδα-

ριές για να φυλάνε τα πράγματά τους. Ωραίο θα ήταν να υπάρχει ένα εστιατόριο για όλους τους μαθητές για να κάθονται όταν έχει άσχημο καιρό και χώρους απασχόλησης με επιτραπέζια, υπολογιστές και βιβλία για να διαβάζουν. Επίσης χρήσιμο θα είναι να υπάρχει και ένα εργαστήριο φυσικής και πειραμάτων. Οι σχολικές εκδρομές θα είναι περισσότερες και θα έχουν πιο εκπαιδευτική μορφή.

Μια πρωτοποριακή ιδέα είναι να υπάρχουν πάνελ συλλογής ηλιακής ενέργειας στις οροφές των σχολικών κτιρίων. Με αυτόν τον τρόπο θα τροφοδοτούμε της ηλεκτρικές συσκευές, τα καλοριφέρ, τον φωτισμό και τους υπολογιστές και έτσι θα εξοικονομούμε περισσότερη ενέργεια και χρήματα.

Ελπίζουμε ότι στο μέλλον πολλές από τις παραπάνω ιδέες θα γίνουν πραγματικότητα και οι μαθητές θα χαίρονται να πηγαίνουν σε ένα σύγχρονο σχολείο που θα είναι ένα ανοιχτό παράθυρο στη γνώση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

ΝΑΣΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΦΛΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ιδέες για ένα σύγχρονο σχολείο

1. Μια ιδέα είναι να μην έχει μόνο η τάξη μας tablet αλλά και οι άλλες τάξεις.

2. Να υπάρχουν περισσότερα είδη οργάνων γυμναστικής όπως ποδή-

λατα γυμναστικής και βαράκια που θα επιλέγονται ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.

3. Να υπάρχουν περισσότερα αθλήματα να κάνεις όπως τοξοβολία και αντοχή.

4. Οι τουαλέτες του σχολείου να είναι τόσο καθαρές όσο του σπιτιού μας.

5. Όλες οι τάξεις του σχολείου να έχουν από ένα ντρώον για να βγάζουν τα παιδιά φωτογραφίες και βιντεάκια.

6. Να πηγαίνουν τουλάχιστον οι έκτες τάξεις από μια εκδρομή στο εξωτερικό.

7. Να τοποθετηθούν κλιματιστικά σώματα σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας για να υπάρχει δροσιά τις ζεστές μέρες.

8. Να υπάρχει βιβλιοθήκη με ειδικό χώρο για να διαβάζουν οι μαθητές χαλαρώνοντας.

9. Να γίνουν πράσινες στέγες στις οροφές των σχολείων για δημιουργία κήπου και μόνωση του κτιρίου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΣΕΠΕΤΑΔΕΛΛΗΣ

Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ρομποτικής

Από τον Αρχιμήδη στον Da Vinci :
Εξερευνήστε τις σημαντικές εφευρέσεις που επηρέασαν την ανθρωπότητα από την εποχή του Αρχιμήδη έως και την εποχή του Leonardo Da Vinci. Η κατηγορία αυτή, σας προκαλεί να αλλάξετε είτε την μορφή ενέργειας που χρησιμοποιούν για να λειτουργήσουν είτε τον τρόπο με τον οποίο ελέγχονται οι εφευρέσεις τους. Εμείς ως τάξη θα κατεβάσουμε στο διαγωνισμό 2 διαφορετικές ομάδες. Τους Robot Engineers και τους Engineers.

Ποδόσφαιρο 2x2: Σε αυτό το παι-

χνίδι 2 αντίπαλες συμμαχίες που αποτελούνται από 2 τηλεκατευθόμενα ρομπότ η κάθε μία, κινηθούν ένα μπαλάκι, πάνω σε ένα ειδικά διαμορφωμένο τραπέζι το

οποίο έχει πάνω ένα γήπεδο ποδοσφαίρου. Στόχος της κάθε συμμαχίας είναι να κερδίσει το παιχνίδι, πετυχαίνοντας περισσότερα γκολ από τους αντιπάλους της. Εμείς θα κατεβάσουμε σε αυτόν τον διαγωνισμό μία ομάδα τους Football Strikers.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία και στις τρεις ομάδες!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΚΑΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΣ ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ήξερες ότι...

Για να μπορέσει κάποιος να δει το ουράνιο τόξο, θα πρέπει να έχει γυρισμένη την πλάτη του στον ήλιο.

Το 90% των γυναικών που περπατούν μέσα σε ένα πολυκατάστημα, στρίβουν προς τα δεξιά. Κανείς δεν γνωρίζει, όμως, γιατί.

Η Κίνα χρησιμοποιεί κάθε χρόνο

45 δισεκατομμύρια chopsticks.

Η Coca-Cola ήταν αρχικά πράσινη. Οι Μογγόλοι ρίχνουν αλάτι στο τσάι τους αντί για ζάχαρη.

Τα μυρμήγκια δεν κοιμούνται ποτέ.

Εκατομμύρια δέντρα φυτεύονται τυχαία από σκίουρους που θάβουν τους καρπούς και ξεχνάνε μετά

που τους έχουν βάλει.

Η γλώσσα της φάλαινας ζυγίζει όσο ένας ελέφαντας.

Ο Μέγας Ναπολέων φοβόταν τις γάτες.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΥ

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Ήξερες ότι...

1) Αμερικανός επισκέπτεται στην Αθήνα Έλληνα φίλο του και κάνουν βόλτα σε κοντινή λαϊκή αγορά.

Αμερικανός: Τι είναι αυτό;

Έλληνας: Μήλο.

Αμερικανός: Μήλο είναι αυτό; Στην Αμερική τα μήλα είναι τεράστια!

Σε λίγο ο Αμερικανός: Τι είναι αυτό;

Έλληνας: Πεπόνι.

Αμερικανός: Πεπόνι; Στην Αμερική τα πεπόνια είναι τριπλάσια!

Σπαζοκεφαλιές

Μπορείτε να το λύσετε ;

Μπορείτε να το λύσετε;

 = 30

 = 20

 = 9

 = ?

© BRIGHTSIDE

Απάντηση: 16

Σταυρόλεξο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

4. Τότε γιορτάζουμε την πρώτη Εθνική γιορτή του χρόνου

5. Αυτόν τον μήνα είναι η γιορτή των Τριών Ιεραρχών

6. Ποια εποχή ξεκινάει τον Μάρτιο

ΚΑΘΕΤΑ

1. Γιορτή του Φεβρουαρίου όπου τα παιδιά ντύνονται με κάποια στολή

2. Τότε κάνουμε φάρσες

3. Ποια εποχή τελειώνει τον Φεβρουάριο

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΚΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΣ ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΣ

Συνεχίζουν έτσι για πολύ και ο Έλληνας έχει εκνευριστεί πολύ αλλά δεν μιλάει. Σε λίγο βλέπουν ένα καρπούζι και ο Αμερικανός ρωτάει πάλι: Τι είναι αυτό;

Έλληνας με χαμόγελο: Αρακάς!!!!!!!

2) Ο Χάρος έρχεται να πάρει την ζωή ενός Γάλλου, ενός Γερμανού και ενός Έλληνα. Τους δίνει όμως μια τελευταία ευκαιρία.

“Θα ρίξετε από ένα αντικείμενο στο ποτάμι και αν δεν το βρω θα σας χαρίσω την ζωή.”

Ρίχνει ο Γάλλος ένα κουμπί, βουτά-

ει ο Χάρος, το βρίσκει και του παίρνει την ζωή. Ρίχνει ο Γερμανός μια καρφίτσα, βουτάει ο Χάρος, ψάχνει, ψάχνει, το βρίσκει και του παίρνει την ζωή. Ρίχνει και ο Έλληνας, βουτάει ο Χάρος και δεν το βρίσκει με τίποτα.

Αφού του χαρίσει την ζωή τον ρωτάει: Μα περ μου να μάθω τι έριξε και δεν το βρήκα και ο Έλληνας απαντάει:

Αναβράζον χάπι!!!!!!!!!!!!!!!

ΜΑΙΡΗ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗ

Ο Κύριος Τάκης βγήκε για περίπατο χωρίς να πάρει ομπρέλα. Αν και δεν φορούσε καπέλο, δεν στάθηκε κάτω από κανένα υπόστεγο και δεν προστατεύτηκε με κανένα άλλο μέσο, δεν έβρεξε τα μαλλιά του. Ο κύριος Τάκης έχει μπόλικά μαλλιά. Πώς τα κατάφερε ;

Απάντηση: Κανείς δεν είδε πως ριχάρει

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΚΑΡΔΑΝΟΥ

